

Het Probleem van het Kwaad in het boek Job

en

De Tijden der Eeuwen

door Vladimir Gelesnoff

Vertalingen vanuit het Engels van:

The Problem of Evil in Job — by Vladimir Gelesnoff

en

The Ages — by Vladimir Gelesnoff

Ook verschenen in Unsearchable Riches (Vol. 2: A.D. 1911)

EEN GEBED

Op de wijze van: St. *Catherine*

All-gracious God, midst scenes of strife,
We bow in adoration pure,
And ask that Thy exhaustless grace,
Which through all ages doth endure,
May grant us faith to trust Thee still
And frame our hearts to work Thy will.

All-gracious God, the hand of time,
Forever moving, as it must,
Brings man's proud boastings to the mire,
And sinks earth's splendor in the dust.
That we change not, be with us still
And frame our hearts to work Thy will.

All-gracious God, this heedless world,
Absorbed in things of sense and time,
Grasps only after gods of gold,
And slights the gifts of love divine.
That we respond with worship still,
O frame our hearts to work Thy will.

All-gracious God, our days are few
And spent in gathering empty lore.
So teach us wisdom that we may
Acquire Thy lessons, taught of yore,
And learn of Thee, our Teacher still
To frame our hearts to work Thy will.

Al-genadige God, te midden van tonelen van strijd,
Buigen we in zuivere aanbidding,
En vragen dat Uw onuitputtelijke genade,
Welke gedurende al de eeuwen standhoudt,
Ons geloof moge schenken om U steeds te vertrouwen
En laat onze harten Uw wil uitwerken.

Al-genadige God, de vingerwijzing van de tijd,
Voor altijd bewegend, zoals dat moet zijn,
Brengt 's mensen trots pochen in het slijk,
En verzinkt de aardse pracht in het stof.
Opdat we niet veranderen, wees steeds met ons
En laat onze harten Uw wil uitwerken.

Al-genadige God, deze achteloze wereld,
Gedrenkt in zaken van zintuig en tijd,
Grijpt slechts naar goden van goud,
En schat de geschenken der liefde goddelijk gering.
Opdat we antwoorden met verering steeds,
Och, laat onze harten Uw wil uitwerken.

Al-genadige God, onze dagen zijn weinig
En doorgebracht in verzamelen van lege buit.
Dus onderwijs ons wijsheid opdat we
Uw lessen mogen verkrijgen, onderwezen van vanouds,
En leren van U, onze Onderwijzer steeds
Om onze harten Uw wil te laten uitwerken.

Vladimir Gelesnoff

Het Probleem van het Kwaad in het boek Job

door Vladimir Gelesnoff

De Structuur van het Boek Job

Proloog: De Man, en het Kwaad over hem gebracht (hfdst. 1 en 2).

Het Debat: Jobs controversie met de Vrienden (hfdst. 3-31).

Elihu handelt als tussenpersoon tussen Jahweh en Job (hfdst. 31-37).

De Toespraak van Jahweh (hfdst. 38:1; 42:6).

Job handelt als tussenpersoon tussen Jahweh en zijn Vrienden (hfdst. 42:7-9).

Het Slot: Jobs tussenkomst voor de Vrienden (hfdst. 42:10).

Epiloog: De Man, en het Kwaad van hem weggenomen (hfdst. 42:11-17).

HET PROBLEEM VAN HET KWAAD IN HET BOEK JOB

De theorie die zoveel aandacht heeft getrokken, dat het boek Job een filosofisch debat is of een abstracte bespreking van het probleem van het lijden, is strijdig met dat wat we weten van het Hebreeuwse denken en haar geschiedenis. Abstracte concepten en ideaalbeelden, die min of meer op zichzelf staan, en/of door de heilige literatuur als geheel worden beoordeeld, zijn eenvoudigweg on-Hebreeuws van karakter. Er bestaat geen bewijs dat deze aard van schrijven—deze verheerlijking van het ideale als zodanig—zich ooit heeft ontwikkeld in Israël in welke periode dan ook die, als vergelijkingsmateriaal tot het praktische doel zou kunnen dienen Job uit te leggen.

Vandaar dat we het ideale moeten afdanken om plaats te maken voor het werkelijke en concrete, voor het persoonlijke en het politieke.

Al de heilige boeken van de Hebreëen staan in een bepaald verband met de historische grondslag van de natie; en in de meeste gevallen is dat verband duidelijk. Het boek Job is daarop geen uitzondering. Het is geen drama, of een oefening in *bellettrie*, maar, zoals ook bij de andere geschriften, werd het op het toneel geroepen door één of andere gebeurtenis die een groot nationaal belang heeft. Het is geen bespreking met een abstract karakter, nagenoeg onafhankelijk van de historische omstandigheden; in tegendeel, we moeten het als een vertelling beschouwen dat een een illustratief licht laat vallen op het geval van Job met betrekking op het ervaren van een ander. Tot een volgende gelegenheid deze overweging van de situatie uitstellend, welke zo duidelijk het geval is, gaan we eerst verder met de bespreking van de wezenlijke boodschap van het boek Job.

Het behandelt het meest verbijsterende van alle onderwerpen, de Kwestie van het Kwaad. Tegenslag heeft vaak als effect de frivolen tot de betekenis van het leven te drijven. Voor Gods volk is, benevens het bestaan van God, de meest fundamentele kwestie die van het bestaan van het kwaad in de wereld. Het bestaan daarvan lijkt een schaduw te werpen op Gods karakter, en is een voortdurende bron van verbijstering, zowel voor de heilige als voor de zondaar.

Om zo'n monumentaal thema uiteen te zetten wordt voor een zeer effectieve behandelingsmethode gekozen. Een situatie die een kwaad vertoont dat uniek is, wordt naar voren geschoven in een verteld verhaal, en dan wordt die situatie in de schijnwerpers gezet vanuit elkaar opvolgende gezichtspunten. Op deze manier komt de conclusie van het boek door vrij natuurlijke tussenstappen tot stand, terwijl ook de ontoereikendheid van bepaalde theorieën, welke onder mensen gangbaar zijn, wordt aangetoond.

De prominente punten van de Proloog zijn twee sessies van de Raad van de Hemel. De Here wordt omringd door "Zijn dienaren die Zijn welbehagen doen." De zonen van God zijn mogendheden die God ten dienste staan, zoals een raad van ambtelijke gezagsdragers dat bij een koning is. Zij zijn de uitvoerenden, door wie Gods regering wordt uitgeoefend, die verslag komen uitbrengen. Onder hen kwam "de Satan." Een inconsequentie

Oorspronkelijk Copyright ©1911 Concordant Publishing Concern
Copyright © Concordant Publishing Concern
P.O. Box 449, Almont, MI 48003 810-798-3563

*Deze vertaling mag worden gereproduceerd voor persoonlijk gebruik
en ook ten behoeve van het evangelie Gods*

*(Aangezien Vladimir Gelesnoff in October 1921 is gestorven, is het copyright
nu vervallen en in het public domain gekomen.
We vragen echter de gebruiker de tekst
omveranderd te laten uit respect voor de auteur.)*

*A ©Smizdat publication:
Dit alles mag voor persoonlijk gebruik en/of zonder winst oogmerk
worden gereproduceerd ten behoeve van het evangelie Gods.
(all other rights reserved by copyright holder.)*

zal zijn.

(3) De Eeuwen zijn nooit synoniem met eindeloosheid, maar daarvan altijd te onderscheiden.

Om het dogma van de oneindige kwelling te ondersteunen, kunnen zij die dat voorstaan niet meer doen dan elkaar te imiteren in de vermoeiende herhaling van het versleten argument dat, aangezien “forever and ever” wordt toegepast op het leven van God, en wordt gebruikt voor het welzijn van de gelovige, zowel als het wee van de ongelovige, het niet anders kan dan dat dat oneindigheid moet betekenen.

De eerste aanspraak zou, als deze waar was, de zaak zeker beslechten. Maar het feit is dat “forever and ever” *nooit* op het leven van God wordt toegepast, maar, zoals al is aangetoond, louter en alleen verwijst naar het Zichzelf bekendmaken als de Levende.

De tweede aanspraak, dat “forever and ever” wordt verbonden met het hiernamaals van zowel de gelovige als de ongelovige, is waar; maar beide gevallen wordt dit beperkt tot wat de Eeuwen omspannen, en heeft het niet de minste verwijzing naar de uiteindelijke staat van de ene of de andere. Daarom berusten de dogma’s van Eindeloze Kwelling en Eindeloze Zonde puur op ingebeelde veronderstellingen en zijn ze zonder het minste spoor van Bijbelse onderbouwing.

Woorden zijn ontoereikend om de schade te beschrijven, wat het verwarren van de Eeuwen met eindeloze Eeuwigheid tot gevolg heeft gehad.

We hebben hiermee een poging ondernomen om de aandacht te vestigen op de noodzaak om deze beide concepten in onderscheid te houden. Het onderwerp is hiermee echter nog lang niet volledig behandeld. We hebben er slechts het oppervlak van aangeraakt. Er is misschien geen andere Bijbelstudie-reeks die een rijkere oogst belooft dan een diepgaande studie van de Eeuwen (Grieks: Aionen).

Vladimir Gelesnoff

pCV: proeve van Consistent Vertalen van 1 Cor. 15 is een vertaling die zo consistent mogelijk is opgesteld vanuit de Griekse grondtekst.

Vertaling: Editie Januari 2022

bij de vertaling¹ van de huidige versies (A.D. 1910-1920) is verantwoordelijk voor de ideeën die in de mode zijn. Het woord “Satan” is de titel van een ambt, niet de naam van een individu. Deze ambtelijke gezagsdrager komt met de andere zonen van God mee, en er is niets om het idee dat hij “binnensloop” te ondersteunen. Zijn ambt is die van “tegenstander”; het woord houdt in dat hij de heiligen tegenstaat op dezelfde manier als een toezichthouder kan worden beschouwd als antagonistisch voor diegenen over wie hij toezicht houdt. In het huidige geval beschrijft hij zijn ambt als het inspecteren van de aarde; *het heen en weer doorlopen* in een zwerftocht *over de aarde*, zijn in zichzelf al een beschrijving van zulk een ambt. Dat dit geen rusteloosheid impliceert wordt duidelijk vanuit het feit dat dezelfde zinsnede wordt gebruikt voor de “ogen van de Here” (2 Kron. 16:9), en ze bijna hetzelfde zijn als de woorden (“doorwandelt heen en weer door de aarde”, welke vijf maal worden herhaald) in het visioen van Zacharia (1:10, 11 en 6:7), welke naar de geesten verwijzen die de goddelijke mandaten uitvoeren. Evenmin wordt de handeling tegen Job door boosaardigheid ingegeven. Het is de functie van een inspecteur om achterdochtig te zijn; en hij doet alleen zijn taak in het suggereren van een mogelijk gebrek in de klaarblijkelijke vroomheid van Job. De positie van de Tegenstander is precies die van de *Advocatus Diaboli*, de advocaat van de Duivel, in de gebruiken van de Rooms Katholieke Kerk, welke de functie heeft om tegenstand te bieden bij een “heiligverklaring,” zodat geen gebrek over het hoofd zal worden gezien. Deze kijk erop wordt nog versterkt door het rituel-

¹Het Hebreeuwse woord *satan* betekent tegenstrever of tegenstander. Het komt voor in Num. 22:22, 32; 1 Sam. 29:4; 2 Sam. 19:22; 1 Kon. 5:4; 11:14, 23, 25; 1 Kron. 21:1; Psa. 109:6 Zach. 3:1, 2; Job 1:6, 7, 8, 9; 2:1, 2, 3, 4, 6, 7. Het werkwoord *satan* wordt gevonden in Psa. 38:20; 71:13; 109:4, 20, 29; Zach. 3:1. Wat betreft het gebruik van het zelfstandig naamwoord merk dan het volgende op: (1) De engel des Heren is een *satan* voor Bileam (Num. 22:22,32); de Filistijnen beschouwden David als een *satan* (1 Sam. 29:4); de zonen van Seruja waren de *satans* van David (2 Sam. 19:22); in de dagen van Salomo was er noch *satan* noch kwade gebeurtenis (1 Kon. 5:4); Hadad, de Edomiet en Rezon waren *satans* van Salomo (1 Kon. 11:14, 23, 25); in Zacharia 3:1-2 worden het visioen van Jozua en die van de kandelaar verbonden met de hervatting van het werk van het bouwen van de tempel na de werkonderbreking veroorzaakt door de Samaritanen. (2) De engelen handelen als Gods dienaren. Zij doen wat Hij zegt. Hun eigen karakter komt niet ter sprake. Zij zijn “goed” en “kwaad”, niet in hunzelf, maar overeenkomstig de functies die hen worden toegewezen. Wanneer die functie er één is van oppositie worden ze ofwel *kwaad* genoemd (Ps. 78:49), ofwel “vernietigers” (Job 33:22; Ex. 12:23). De geest vanaf de Here die Saul lastig viel wordt “kwaad” genoemd (1 Sam. 16:14), niet als verwijzing naar zijn eigen karakter, maar in verwijzing naar het effect dat hij op Saul had. De geest die zich aanbood om Achab tot zijn vernietiging te lokken, was geen valse geest in zichzelf, hij werd louter een “liegende” geest in de mond van Achabs profeten (1 Kon. 22:14).

ele karakter van het vertelde. De precieze herhaling van vragen en formele zinsneden in de beschrijving van de twee dagen suggereren dat dit periodieke vergaderingen zijn, met rituele formuleringen, bij elke presentatie van een zoon van God. De zinsnede *hij zal u vervloeken* heeft de vorm van een eed in het Hebreeuws, alsof de Tegenstander een eed aflegde ter committering voordat hij zijn taken op zich nam.

Toen de Raad van de Hemel opnieuw samenkwam en de Tegenstander een nog zwaardere beproeving voorstelt, handelt hij in de geest van iemand die experimenteert en zichzelf tot taak stelt om iets verschrikkelijk belastends te verzinnen, in bewondering van een substantie die een uiterste proef heeft doorstaan. Niemand zou een duister motief zien in een openbaar aanklager die zijn energie zo concentreert om de rechtszitting intens indringend te maken opdat het niet ook maar een fractie te kort zou schieten om alomvattend te zijn. Evenmin wordt boosaardigheid geïmpliceerd in de woorden: *wederom echter keert gij Mij tegen hem*. Zij zijn louter de opmerking die te verwachten is van een superieur aan een ondergeschikte ambtenaar, wanneer onderzoek heeft aangetoond dat de achterdocht van de laatste ongegrond is gebleken.

Gewapend met het Goddelijke decreet, ging de Tegenstander op weg om zijn taak te doen, en door een gezamenlijk handelen van de verscheidenheid aan krachten die hem ter beschikking staan, brengt hij over Job een reeks van rampen, die elkaar met een verbijsterende snelheid opvolgen.

Zonder verder bij de Proloog stil te staan, laat het worden opgemerkt dat dit het doel dient om, door een bovenmenselijke instantie, een toneel van kwaad op te stellen dat net zo heftig als onverdiend is. De vragen die door zulk een spektakel worden opgeworpen, worden dan overgelaten om te worden besproken op het beperkte terrein van de menselijke kennis. Maar de schrijver heeft, met de overleggingen van de Raad van de Hemel die hij heeft geïntroduceerd, het probleem al uit de sfeer van de vrije wil getrokken en dit stoutmoedig op God geworpen.

De noodzakelijke factoren tot bespreking staan alle klaar. Job tot de bedelstaf teruggebracht en als persoon geslagen met de zweren van Egypte, een ziekte die zowel kwellend als walgelijk is, en algemeen met Goddelijk misnoegen wordt verbonden, ligt op een ashoop buiten de stad. Het nieuws van dit onheil heeft zich in de verre omtrek verbreed, en een menigte

zoals in Hebreeën 7:3 en 10:1, wordt de moeilijkheid verwijderd, en wordt de ware betekenis van deze verklaring duidelijk. De priesters in de tabernakel *stonden*, en offerden “voortdurend” offeranden die hen die naderden nooit volmaakt konden maken (10:1). Maar Christus, één offer geofferd hebbend, dat de zonde wegneemt, zat “voortdurend” neer aan de rechterhand van God, totdat zijn vijanden Hem onderworpen waren. Het contrast is tussen het voortdurende staan van de priesters, wiens werk nooit af was, en het gezeten zijn van Christus “bij voortdurend,” een voldoening voor de zonde gemaakt hebbend.

In Romeinen 6:25, 26 lezen we van een mysterie dat stil gehouden is gedurende de eeuwse tijden (A.V. “sinds de wereld begon;” R.V. “eeuwige tijden”), en dan van de God der Eeuwen (“Eternal God, = eeuwige God”) door wiens opdracht dat geheim nu bekend gemaakt is onder de naties. Het twee maal in dezelfde zin gebruikte woord “aiōnios,” moet in beide gevallen dezelfde betekenis hebben. Zoals toegepast op “tijden,” voorbijgaand of verleden, kan “aiōnisch,” onmogelijk nooit-eindigend betekenen. De titel de “aiōnische God” toont Hem in verband met de Eeuwen, in genade werkend om de gevolgen van de zondeval te corrigeren en verwijderen.

De Oud Testamentische titel *El Aulam*, het equivalent van het Nieuw Testamentische “God der Eeuwen,” wordt gevonden in Genesis 21:33; Jesaja 26:4; 40:28, waar de context dit verbindt met de verbonds-trouw en uitredding van Jahweh. Hij is de Rots der eeuwen. En zo lang als het conflict woedt, zo lang als er enige schuilplaats of steun nodig is, zal dat in Hem gevonden worden.

De gehele lijst van de “for ever and ever, (in alle eeuwigheid)” teksten is behandeld geworden. Wat er nog overblijft is die in het oog springende punten te benadrukken welke in het verloop van ons onderzoek zijn opgedoken.

(1) De Griekse en Hebreeuwse termen die met “forever and ever,” “eternal,” “everlasting,” worden weergegeven verwijzen nooit naar eindeloosheid; maar naar een opeenvolging van eindige perioden bekend als de Eeuwse tijden.

(2) Deze Eeuwen zijn perioden waarin God voortgaat om het herstellende werk uit te voeren, maar ze hebben een afsluiting en gaan voorbij wanneer het doel van hun opzet dat erin moet worden bereikt verwerkelijkt

waarvan het onderscheidende kenmerk is, dat het met een Redder te maken heeft. De verklaring “Jezus Christus is dezelfde gisteren, vandaag, en voor al de eeuwen,” impliceert dat gedurende deze Eeuwen er een Redder nodig is, en gevonden zal worden. Om die Redder te ontvangen, en de Vader Die Hij in Zijn wezen heeft getoond, is de enige manier om omgang met God gedurende de Eeuwen te hebben, terwijl de overgrote meerderheid van de mensheid vervreemd is van het leven van God, vanwege de onwetendheid die in hen is.

In het tot een slotsom komen van dit artikel, zou het goed kunnen zijn ons op een aantal verbijsterende teksten te richten. “Want de dingen die worden gezien zijn tijdelijk; maar de dingen die niet worden gezien zijn eeuwig” (2 Cor. 4:18). Hier moet, zo wordt beweerd, aiōnisch eindeloosheid betekenen, omdat het in tegenstelling staat met “tijdelijk,” dat is betrekking hebbend op de tijd. Het is onze wens aan te tonen dat de feiten van deze zaak deze aanspraak niet ondersteunen.

Het woord dat met “tijdelijk” is weergegeven is *proskairos*. Dit woord komt ook voor in Mat. 13:21 (for a while); Markus 4:17 (for a time); Heb. 11:25 (for a season), waar het vertaald wordt met “voor een moment,⁴⁵” “voor een tijd,⁴⁶” “voor een seizoen.⁴⁷” Dat dit de ware betekenis is, is zonder meer duidelijk. De luisteraar van rotsige grond volhardt niet gedurende het verloop van de tijd, maar “voor een korte tijd”; een persoon beleeft de genietingen van de zonde niet gedurende het verloop van de tijd, maar “voor een seizoen.” Het contrast is in deze passage tussen zaken die voor een tijdje aanwezig zijn en die welke gedurende de Eeuwen duurzaam bestaan.

“Toen Hij één offer voor de zonden had gebracht, zette Hij Zich aan de rechterhand van God voor eeuwig; van toen af aan afwachting tot Zijn vijanden tot een voetbank voor Zijn voeten zal worden gemaakt.” (Heb. 10:12-14). Door *diēnekes*⁴⁸ weer te geven met “voortdurend,” (continually)

⁴⁵_{NBG}: van het ogenblik

⁴⁶_{NBG}: van het ogenblik

⁴⁷_{NBG}: tijdelijk

⁴⁸Door *diēnekes* weer te geven met “to a finality” wordt ook de moeilijkheid weggenomen. Zie de Concordant Version. - Notitie van de redacteur.

van nieuwsgierige toeschouwers aangetrokken. Tenslotte arriveren de drie vrienden van Job. Gehoord hebbend van Jobs ongeluk, haasten ze zich om in medeleven een bezoek te brengen aan hun oude vriend; ze ontmoeten elkaar van tevoren, en naderen de ashoop als groep, waar ze zeven dagen en zeven nachten in voortdurende, stille aanwezigheid van deze lijdende zijn.

De psychologische crisis wordt bereikt wanneer Job de stilte verbreekt met een “vervloeking.” Een ongelukkige woordkeuze in de vertaling is geneigd om de lezer te misleiden. Het woord is geheel verschillend van de uitdrukking “God te verloochenen” die al eerder werd gebruikt. In al de verscheidenheid aan vormen van verduistering welke Job bezig is op te roepen over de dag van zijn geboorte, benadert hij niet in het minst de zonde welke de Tegenstander mogelijk hield voor Job, en Job mogelijk dacht voor zijn kinderen.

Deze vervloeking is het startpunt van de hele bespreking. Hoewel Job alleen heeft gevraagd waarom hem de luxe van het sterven werd ontzegd, is dat genoeg om de vrienden te tonen dat hij dat heeft verworpen, wat zij als de hoeksteen van de waarheid beschouwen: dat al het kwaad een (oordeel of) gericht op zonde is. De vrienden vertonen zich voor ons als mensen die zich volkomen hebben vastgelegd in een rigide gedachtegang. Met hun verstand afgesloten, verstoren de ongemakkelijke details, die de spot drijven met hun theologie, hun overtuiging niet: zij gaan voort met het uitstorten van een waterval aan welbespraakte gemeenplaatsen die in harmonie zijn met hun theorie. Elke afwijking van hun opvatting over Gods handelen behandelen zij als afvalligheid en rebellie tegen God. Eens had ook Job juist die opvattingen waaraan de vrienden zo geëngageerd zijn, maar hij heeft geestelijk leven en mentale vitaliteit genoeg om deze nu terzijde te werpen nu ze niet langer in staat zijn de toets van de werkelijkheid te doorstaan; hij durft een open verstand te hebben, en weigert een lang-vereerde traditie aan te hangen, waarvan de ervaring heeft aangetoond dat deze ontoereikend is.

Elifaz, waarschijnlijk in positie de oudste, antwoordt Job, op een zich verontschuldigende manier beginnend. Met veel tederheid geeft hij ruimte aan de vroegere waardigheid van Jobs positie, en de ruimhartigheid van zijn meelevendheid en vrijgevigheid. Hij heeft de delicate taak om aan deze man te suggereren, die bekend stond om zijn rechtvaardigheid, dat hij heimelijk een zondaar zou zijn geweest, en nu de straf ondergaat van één

of andere grote zonde. Zijn eerste hint wordt overgebracht in de vorm van hoop: als het kwaad toevallig zou zijn, alsof het zonder zaad uit de grond zou opspringen, dan zou Jobs zaak inderdaad hopeloos zijn; maar aangezien deze bezoeking van rampspoed geen grillige toevalligheid is, maar het verband met zonde net zozeer een natuurwet is als de opwaartse richting van het vuur, is er een weg tot herstel in het verlaten van de zonde. Zijn hoofdstelling, dat alleen zij die ongerechtigheid hebben gezaaid de vruchten ervan oogsten, ondersteunt Elifaz door een visioen, waarin een stem afkondigt dat als God iedere afvalligheid van engelen met een snelle strafping bezoekt, kan het dan wel aannemelijk zijn dat Hij aan nalatigheid in fragiele mensen voorbij zal gaan, die net zo gemakkelijk verpletterd kunnen worden als een motvlinder? Dan gaat Elifaz verder het gelukkige herstel te schilderen dat op onderwerping volgt, en laat zijn ervaring bij Job, die tot zijn bijzondere bestudering aanbevelend.

Zie dit, wij hebben nagespeurd, zó is het;
hoor het toch en neem gij het ter harte. (NBG 5:27)

De positie van de andere twee sprekers verschilt in niets van die van Elifaz. Bildad ondersteunt die vanuit de traditie en de natuur, Zofar door bij de onuitvorsbaarheid van God stil te staan. En beiden zorgen ervoor de persoonlijke strekking van deze doctrinaire theorie te benadrukken: Job, een zondaar, met een zondaars hoop van herstel bij onderwerping.

Bij het antwoorden op deze achtereenvolgende redevoeringen geeft Job ongeremd uiting aan zijn opgekropte gevoelens. Hij rechtvaardigt de positie die hij in de vervloeking innam: zijn rampspoed geeft hem het recht te klagen en om een spoedig einde te vragen. Hij geeft uitdrukking aan zijn teleurstelling over de vrienden die hem berispen in plaats van troost te geven. Hij daagt hen uit om hem in het gezicht te kijken en hem te beschuldigen. Hij maakt geen aanspraak op zondeloosheid, maar hij weet dat er geen zonde van zijn kant bestaat die de kolossale ruïnering die hem heeft overweldigd, in verhouding gerekend, kan verklaren. In de weeromstuit van de opvattingen die hij tot nu toe met zijn vrienden deelde, zwaait Job door naar het andere uiterste door de rampspoed voor te stellen als een vervolging door God van een hulpeloos mens wiens leven is als een dag

heerlijken? Want U alleen bent heilig; want al de naties zullen komen en voor u verering schenken, want uw rechtvaardige daden zijn openbaar gemaakt geworden” (Openb. 15:3,4).

We kunnen terloops opmerken dat de ermee verbonden titel “de levende God” altijd een directe of latente verwijzing heeft naar afgoden en gerichten over afgodendienaren, en zonder uitzondering verbonden is met het Zichzelf bekend maken van Jahweh. De eerste voorkomst (Deut. 5:26) wordt verbonden met het geven van de Tien Woorden, toen Israël “de stem hoorde van de levende God, Die sprak vanuit het midden van het vuur.”

In 1 Samuel 17 komt deze titel twee maal voor (vv. 26 en 36) toen David uitging om Goliat te verslaan “opdat geheel de aarde mag weten dat er een God in Israël is.” In Jesaja 37:4, 17 wordt deze gebruikt tegen het honen van Sanherib, toen God Zichzelf bekend maakte in Juda op zulk een wonderbaarlijke manier dat de koning van Babylon boodschappers zond naar Hizkia om te informeren naar het “wonderteken” dat in het land was gedaan (2 Kron. 32:31).

In Psalm 18:46-48 lezen we, “De Here leeft. . . Het is God die mij voor mijn vijanden wreekt;” etc. Hierop uitweiden is om wille van de ruimte niet toegestaan. Er is voldoende gezegd over “Hij die ‘for ever and ever’ (in alle eeuwigheid) leeft,” en de verwante titel “de Levende God,” om aan te tonen dat ze verwijzen naar de erkenning van God als Heerser van de Eeuwen. De Eeuwen spreken, evenals de dagen van Genesis, van een voorafgaande val, en zijn gewijd aan het bemiddelende werk. Redding, heerschappij, priesterschap, aiōnisch leven, zijn allen herstellende instellingen die gedurende hun verloop werkzaam zullen zijn.

Onze Redder zegt: “En dit is het aiōnisch leven, dat zij U zouden kennen de enige ware God, en Hem Die U gezonden heeft, Jezus Christus” (Joh. 17:3). Aiōnisch leven is deel van het herstellende plan der Eeuwen, en is ontworpen om de onwetendheid en vervreemding die door de zonde werd veroorzaakt te herstellen. De ware God te kennen, Die Zijn Zoon gezonden heeft om de Redder van de wereld te worden, en de Zoon te kennen als de Verlosser, kenmerken en grondvesten het leven dat aan de Eeuwen zo bijzonder is. Aiōnisch leven is daarom niet, zoals algemeen wordt aangenomen, een leven dat geen begin of einde heeft; maar veeleer een leven,

loop Hij de Heerser en Beschikker van de bestemmingen van mensen en naties is, en de titel die hij bij deze gelegenheid gebruikt, weerspiegelt de waarheid die hij had geleerd.

Het is opvallend dat de titel “Hij Die voor eeuwig leeft”⁴⁴ nergens anders voorkomt, totdat deze in het boek Openbaring in exact vergelijkbare omstandigheden als Daniel opnieuw verschijnt—de gerichten van de dag des Heren, en de Komst in kracht om Zijn recht in het koninkrijk der mensen te laten gelden.

Gedurende voorbije Eeuwen hield God Zichzelf op de achtergrond. Zijn bemoeienissen met de zaken van mensen waren schaars en lagen ver uiteen, en waren, met zeldzame uitzonderingen, beperkt tot één natie.

Vanaf de dagen van de Apostelen zijn alle zichtbare tekenen ingetrokken. De Hemelen zijn stil geweest. De mens wordt zonder hindernis toegestaan zijn geneugten uit te leven. De aarde, zo lijkt het, is op zichzelf aangewezen om zichzelf te redden en te veranderen. In de aanwezigheid van misdaad is Hij strikt neutraal gebleven en onverschillig. Zulk een houding moedigt zonde aan. “Omdat het vonnis tegen een kwaad werk niet spoedig wordt uitgevoerd, deswege wordt het hart van de mensenzonen stoutmoedig om kwaad te doen” (Pred. 8:11). De bozen vervloeken Hem voor Zijn aangezicht en zijn voorspoedig. Nota bene het bestaan van Hem wordt betwijfeld of ontkent.

De Apocalyptische visioenen brengen ons over naar de dagen die kort aan Zijn openbaarmaking voorafgaan. Dan zwijgt God niet langer. Zijn stem wordt gehoord; Zijn gerichten worden gezien; hemel en aarde sidderen bij de tekenen van Zijn nabijkomen. Dan zullen degenen die het Beest hebben vereerd, net als Nebukadnezar, erkennen: “Waarlijk er is een God die in gericht houdt” (Ps. 58:11). Dan zal gezien worden dat de Allerhoogste, Die Zichzelf zolang verborgen hield, gedurende de Eeuwen werkzaam is geweest. Dan zal door allen worden gezien en erkend dat God geen principe is, of kracht, of wet, maar de Levende, de Heerser van de Eeuwen.

“Groot en wonderbaarlijk zijn uw werken, O Here God, de Almachtige; rechtvaardig en waar zijn uw wegen, U, Koning van de Eeuwen. Wie zal er niet vrezen, o Here, en uw naam ver-

⁴⁴NBG: de eeuwig Levende

van een huurling. Want God heeft hem als schietschijf neergezet, loert op hem alsof hij een zee-monster was, breekt hem met een hevige storm, vermenigvuldigt zijn wonden zonder oorzaak, en jaagt hem op als een woeste leeuw. Job vangt aan feiten van het tegendeel in te brengen tegen de doctrinaire theorie van de vrienden: de straffeloosheid van de boosdoeners wordt net zo goed waargenomen als hun bestraffing. Zij hadden gemeenplaatsen van Goddelijk gericht aangeboden; hij gooit hen de gemeenplaatsen van straffeloosheid voor de voeten. Hij stelt de “wijsheid van de ouden,” welke hem werd voorgehouden, tegenover een andere wijsheid die zich in de ontvouwende gebeurtenissen voltrekt. De vrienden hadden hun doctrinaire theorie op de onmetelijke afstand tussen God en mensen gebaseerd. Job keert dit tegen hen: het is juist deze afstand die maakt dat de kortlevende mens te hulpeloos is om zijn zaak voor de Almachtige te brengen; er is geen tussenpersoon om God op de schouwers te tikken die vergelijkbaar is met hemzelf. Wat betreft de doctrinaire theorie van de zondaars, die voor de vrienden de waarheid der waarheden is, zelfs de wilde beesten weten ervan: echter doet dat het feit te niet dat de tenten van de rovers zich in voorspoed bevinden, terwijl de rechtvaardige tot een mikpunt van spot wordt gemaakt? Liegen zij ten behoeve van God: Job zal bij de feiten blijven, welke lijken in te houden dat God onverschillig is betreffende het verschil tussen rechtvaardigheid en boosaardigheid.

Het is alles enerlei, daarom zeg ik:
De onschuldige en de schuldige verdelgt Hij.
Wanneer zijn gesel plotseling doodt,
dan spot Hij met de vertwijfeling² van de onschuldigen.
De aarde is in de macht van de goddeloze gegeven,
en het aangezicht van haar rechters omhult Hij;
doet Hij het niet, wie dan? (NBG: 9:22-24)

Terwijl Job de verantwoordelijkheid bij God neerlegt voor het aanhoudende schandaal van rechtvaardigheid ter aarde geworpen en de verheven positie van ongerechtigheid, flitst de gedachte aan een zuivering van blaam voorbij het Sheool door zijn verstand. Maar het idee wordt direct afgedaan

²AV: beproeving

als ondenkbaar: een gevelde boom kan opnieuw uitspruiten, zelfs als zijn stam in de grond aan het verwelken is; maar wanneer een mens met een laatste teug zijn adem afstaat, waar is hij dan?

In de tweede ronde van toespraken is er meer bewijs van animositeit en verbittering. Zulke aanduidingen als “miserabele troosters”, “artsen zonder waarde”, “bedenkers van leugens”, vliegen over en weer, terwijl de reeds uitgedrukte opvattingen worden bestempeld als “ijdele kennis”, “spreuken van as”, “verdedigingen van klei”. De vrienden blijven bij hun argumentatie door over gevallen uit te weiden die binnen hun eigen waarnemingsbereik zijn gekomen. Met uitzondering van de nieuw toegevoegde gedachte, dat de korte triomf van de boosdoeners er alleen toe dient hun val te benadrukken, brengen de vrienden geen nieuwe argumenten in; ze stellen deze alleen met andere woorden op. Maar Jobs gedachten ontwikkelen zich: de opvattingen die hij daarvoor geuit had nemen vaste vorm aan. Terwijl hij hiervoor de onmogelijkheid had betreurd om zijn zaak voor God te brengen, formuleert hij nu het idee dat God zijn zaak ondermijnt. Bovendien, zich tot nu toe tegen de doctrinaire theorie van de vrienden verzettend, had hij gevallen aangehaald die hun stellingname tegenspraken; maar nu hun doctrinaire theorie met vernieuwde energie aan hem wordt opgedrongen, wordt Job gedwongen deze frontaal aan te pakken. Dienovereenkomstig, verruimt hij de straffeloosheid van de boosdoeners, herhaalt en beantwoordt de kern van de tegenwerpingen tegen zulk een straffeloosheid. Op dit punt wordt zijn argumentatie onderbroken. Het idee van een zuivering van blaam voorbij het Sheool, tot dan toe slechts als een opgevangen vluchtige glimp te berde gebracht om onmiddellijk te worden afgewezen, staat nu op tot een heerlijke zekerheid.

Zijn liefde, voorziet in een grondslag voor het leveren van de vruchten van Zijn oorspronkelijke opzet van genade, en verwijdert de schuld en smet van de zonde uit het universum.

Met het oog hierop kunnen we spreken van de heerlijkheid van de verlossing als pre-aïōnisch, aïōnisch, post-aïōnisch. De inherente heerlijkheid straalde al voor de Eeuwen (1 Cor. 2:7). Gedurende de Eeuwen verkreeg het nieuwe voortreffelijkheden door contact met, en overwinning van, het kwaad. Voorbij de Eeuwen zal het oplaaien in een gecombineerde afstraling van heerlijkheden, zowel met die welke er eigen aan zijn als met die welke ondertussen verkregen zijn.

Nu komen we bij de titel: “Hij Die ‘forever and ever’ leeft.” Het gebruik hiervan is bijzonder aan Daniel en aan Openbaring, en verbindt de twee boeken met elkaar op een bijzondere manier. Deze titel wordt gevonden in Daniel 4:34 en 12:7; en in Openbaring 4:9,10; 10:6; 15:7.

De eerste voorkomst verklaart de betekenis en de zeggingskracht ervan. Het vierde hoofdstuk van Daniel verhaalt de buitengewone ervaring van Koning Nebukadnezzar. Laat het opgemerkt zijn dat het bijzondere oogmerk van Gods vreemde handelen hierin was om hem te onderwijzen dat “de Allerhoogste regeert in het koninkrijk der mensen, en dat geeft aan wie Hij ook maar wil.” Bij de afloop van de per decreet afgekondigde zeven tijden van kastijding, zei Nebukadnezzar, zijn verstand herkrijgend: “Toen prees ik de Allerhoogste en roemde en verheerlijkte ik de eeuwig, *aulam* Levende (him that liveth forever), omdat zijn heerschappij een eeuwige, *aulam*, (everlasting) heerschappij is en zijn koningschap van geslacht tot geslacht. Ja, alle bewoners der aarde worden als niets geacht; Hij doet naar Zijn wil met het heer des hemels en de bewoners der aarde; ...” (Daniel 4:34,35 NBG)

De trend van dit verhaal als geheel bewijst dat Nebukadnezzar niet verwijst naar het leven van God, maar naar de manifestatie van Jahweh als een “levende” God, dit in onderscheid met de stomme goden die hij daaraan voorafgaand had vereerd. God wenste Nebukadnezzar te onderwijzen dat Hij regeert in het koninkrijk der mensen. De verdwazing was een middel om dit teweeg te brengen. Het bracht die opzet waarvoor het bedoeld was volledig tot stand. Uit de beproeving komend, belijdt Nebukadnezzar dat Gods overheersing voor de Eeuwen (*aulam*) is, en dat gedurende hun ver-

De passages onder beschouwing verbinden in hun context heerlijkheid met verlossing in haar verscheidene fasen en uitwerkingen—met Christus Zichzelf gevend voor onze zonden, om ons te redden uit de huidige boze eeuw (Gal. 1:4; 1 Tim. 1:16,17; Openb. 1:6; 5:13; 7:12); het krachtig vermogen dat nu in de heiligen werkzaam is (Efz. 3:21); het voorzien in de behoeften (Fil. 4:20); de uitoefening van gaven tot verbeterend onderwijs (1 Pet. 4:11); en datgene werkend in gelovigen wat in Zijn ogen wel-behagend is (Heb. 13:21).

Het is duidelijk dat de heerlijkheid in de bovenstaande Schriftplaatsen een verlossing overwegen, zoals die in de Eeuwen wordt bewerkstelligd, wegens de voor de hand liggende reden, dat een uitredding van het kwade en het voorzien in een behoefte, onnodig zijn waar geen kwaad, noch behoefte, bestaan; verlore mensen, vervolmaakt naar het beeld van hun Schepper, zijn te groot geworden voor zulke gaven die heden ten dage vereist zijn—op dezelfde manier als men—volwassen geworden—het speelgoed van de kinderlijkheid is ontgroeit; schepselen zonder gebrek, die de mogelijkheid van terugval of struikeling niet langer kennen, vereisen evenmin nog voorzieningen om hen op het pad der gehoorzaamheid te houden. Lichte kwellingen, door onze Hemelse Vader verordineerd en beheerst, werken slechts een overtreffender gewicht aan aiōnische heerlijkheid uit zolang de kwelling bestaat; wanneer de kwelling eenmaal ophoudt, zal de uitwerking daarvan ook ophouden, hoewel de vruchten die gedurende de Eeuwen daaruit zijn voortgebracht zullen blijven worden genoten.

Verlossing gaat vooraf aan het binnenkomen van de zonde (1 Pet. 1:20), en pas na het weggaan van de zonde slaat ze haar hoogste pad in. Vóór de Eeuwen is de verlossing er in potentieel: haar stralen vallen op een vlekkeloos universum onaangetast door zonde. Voorbij aan de Eeuwen valt de toegenomen hoeveelheid van haar licht op een vlekkeloos universum dat uit de slavernij van de zonde vrijgemaakt is.

De Eeuwen onthullen het bereik van en leveren een podium voor haar activiteiten. Het kruis is de crisis, het draaipunt van de Eeuwen (Heb. 9:26). Alles is daarop gefocust. De symbolen, beloften, profetieën wijzen er allen naar, en raken erdoor uitgeput en worden weggedaan. Hier verstrengelen verleden en toekomst hun stralen en vermengen ze hun heerlijkheid. Het doet recht aan Gods rechtvaardigheid, opent een kanaal tot uitstroom van

Maar ik weet: mijn (ver)Losser leeft,
en ten laatste zal Hij op het stof optreden.
Nadat mijn huid aldus geschonden is,
zal ik (van)uit mijn vlees God aanschouwen,
die ik zelf ten goede aanschouwen zal,
die mijn eigen ogen zullen zien en niet een vreemde; (19:25)

Terugkerend tot de straffeloosheid van de boosdoeners, drukt hij de twijfel uit of zulk een straffeloosheid niet al een algemeen principe is, en maakt gehakt van de kern van de tegenwerping om de schijn van een evenredig, voorzienend recht hoog te houden. Wat hebben de vrienden te zeggen op deze feiten?

Ze hebben niets te zeggen: hun formele theologie kan het licht van het bewijs niet verdragen; de zaak is te serieus voor hen geworden; hun argumenten zijn uitgeput. Ze vallen terug op de basis van hun doctrinaire theorie en elk brengt een andere fase van een gemeenschappelijke stellingname tot een hoogtepunt. Elifaz laat de algemene termen vallen die hij had gebezigd, en geeft de voorkeur aan een formele aanklacht van werkelijke zonden. Bildad staat stil bij de basis van de doctrinaire theorie; en de afstand tussen eindig en oneindig overweldigt ons als zijn bezielde welbespraaktheid de bouwer van het universum afschildert als iemand die zelfs gebreken vindt in de helderheid die de hemel eigen is. Zofar stelt zich opnieuw achter het onfeilbare verband tussen kwaad en zonde. Geïnspireerd door de ernst van deze gelegenheid, beschrijft hij in prachtige retorische verhevenheid het verband welke de Schepper vanaf het begin heeft vastgesteld tussen wijsheid en het onttrekken aan het kwaad.

Ook Job brengt elke gedachte tot een hoogtepunt welke in zijn vroegere toespraken is voorgekomen. De aanklachten van Elifaz verhevigen zijn beroep op God tegen de verkeerde voorstellingen van de vrienden. De zekerheid van een zuivering van blaam wordt nu versterkt door de verzekering van een heerlijke uitkomst.

Hij kent de weg die ik neem;
Wanneer hij mij heeft getoetst,
zal ik als goud tevoorschijn komen. (vAV: 23:10)

Met deze hoop aangemoedigd, hervat Job het onderwerp van de straffeloosheid van de boosdoeners welke de laatste ronde besloot; en waar daarvoor nog twijfel over bestond, wordt nu beschouwd als een normaal kenmerk van de bestaande orde. Hij wijst aan dat onrechtvaardigheid als een normaal georganiseerd systeem bestaat. Hij beschrijft het inbreuk maken op het gemeenschappelijke land, door grensstenen te verwijderen; de daaropvolgende vorming van een klasse die verzinkt in ontbering en armoede; het antagonisme van de klassen gevoed door de extravagante mateloosheid van de rijken; het samendrommen van de bevolking in steden, en het geweld van de stadse misdaad; en tot slot, de opkomst van een aparte criminele klasse, wiens gehele bestaan uit een oorlog tegen het licht bestaat. Naar mate hij zijn onderwerp verder uitwerkt, gaan we waarnemen dat dit niet langer een kwestie is van incidentele uitzonderingen op de doctrinaire theorie van gericht³ over de boosdoeners, maar eerder of het bestaan van het kwaad niet een vaste gevestigde wet van de voorziening is: Terugkerend naar zijn eigen zaak, tekent Job, in een tweetal met elkaar verbonden schilderijen, het contrast tussen zijn vroegere voorspoed en zijn huidige troosteloze ellende. Aan de directe beschuldigingen van Elifaz toekomend, valt hij, in plaats van deze met argumenten te beantwoorden, terug op een traditionele vorm van een eed, en ontkent al zulke zonden waarvan hij verdacht zou kunnen worden.

Op dit punt nemen de ontwikkelingen een onverwachte wending. Onder de toeschouwers rond de ashoop bevond zich Elihu, van de familie Ram. Hij is een buitenstaander; bovendien is hij jong en van nederige afkomst, en zich bewust van de onbetamelijkheid van de inmenging in een private bespreking van mannen die ook ouder zijn en superieur in rang. Hierom excuseert hij zichzelf omdat hij het waagt om zijn jeugdige stem te laten horen onder zulke eerwaardige mannen.

De strekking van de toespraken van Elihu wordt, zo ik geloof, gewoonlijk verkeerd begrepen. Aan de ene kant zijn er degenen die denken dat het karakter van Elihu bedoeld is als de tussenzang van een koor in een tragedie; aan de andere kant zijn er anderen die hem een positie toeschrijven die totaal niet te rechtvaardigen is vanuit zijn toespraken.

³of oordeel

mogen en heerlijkheid, en al de naties zullen komen en Hem vereren, Hem erkennend als de Koning der Eeuwen (Openb. 15:3,4 Revised Version).

Openbaring 11:15 en 1 Corinthe 15:24 geven ons de tijdsgrenzen van het Koninkrijk van de Zoon. Tussen de Afdaling vanuit de Hemel en de Troonsafstand komt er het tussenliggende “for ever and ever,” het “in alle eeuwigheid” van Christus bemiddelende heerschappij.

Het tijdelijke karakter van deze heerschappij is alreeds opgemerkt geworden. Het tonen en het uitvoeren daarvan wordt beperkt tot de eeuwen. Wanneer de eeuwen eenmaal hun bestemming hebben bereikt, geeft de scepter haar plaats over aan de geleidende hand van de Vader. In volmaakte harmonie met het eindige en tijdelijke karakter van deze heerschappij is er de titel “Koning van de Eeuwen” (1 Tim. 1:17; Openb. 15:3), welke ons vertelt dat “koningschap” tezamen bestaat met de eeuwen.

Ons onderzoek heeft tot dusver de teksten behandeld waar de Hebreeuwse en Griekse termen die met “for ever and ever” (in alle eeuwigheid) vertaald zijn in verband staan met heerschappij. We hebben gevonden dat heerschappij, tevoorschijn geroepen door het bestaan van tegenstand, er gelijktijdig mee bestaat; de introductie ervan valt samen met het binnenkomen van de zonde, en de afschaffing ervan doet dat met de vernietiging van de laatste vijand. We vonden ook dat de Eeuwen het tonen en de uitoefening van heerschappij uiteindelijk overbodig zullen maken, en dat de titel Koning van de Eeuwen (Jer. 10:10; en 1 Tim. 1:17) met het tijdelijke karakter ervan in overeenstemming is en dit ook benadrukt. We gaan verder met de passages waar deze terminologie in verband met heerlijkheid voorkomt. Heerlijkheid wordt gedefinieerd als “een toekenning, kwaliteit, beschrijving, eigenschap of omstandigheid waardoor een persoon of ding wordt verheerlijkt of luisterrijk wordt gemaakt; gelegenheid tot lofprijzing; eerbare roem” (Standard Dictionary). Vanuit deze definitie is het duidelijk dat Gods heerlijkheid veelvuldig is; net als Gods eigenschappen en beschrijvingen, zijn de omstandigheden, waardoor zij uitdrukking ontvangen, er in een grote verscheidenheid. Bepaalde aspecten van de Goddelijke heerlijkheid straalden vóór de Eeuwen (Judas 25); anderen ontvangen gedurende de Eeuwen hun uitdrukking[svorm] (2 Cor. 4:17; 2 Tim. 2:10; 1 Pet. 5:10); nog andere komen slechts binnen het blikveld nadat de Eeuwen hun koers hebben gelopen.

Dit komt voor in de volgende verbanden:

- 1 “Overheersing” — Heb. 1:8; 1 Pet. 4:11; 5:11;
Openb. 1:6; 5:13; 11:15; 22:5.
- 2 “Heerlijkheid” — Gal. 1:5; Efz. 3:21; Fil. 4:20; 1 Tim. 1:17; 2 Tim. 4:18;
Heb. 13:21; 1 Pet. 4:11; Openb. 1:6; 7:12.5:13;
- 3 “Leven” — Openb. 4:9, 10; 10:6; 15:7.
- 4 “Verscheidene
beschrijvingen” — Openb. 7:12.
- 5 “Pijnigingen” — Openb. 14:11; 19:3; 20:10.

De Schriften verbinden daar waar er van “tot in de eeuwen der eeuwen” iets beweerd wordt van overheersing, dit met die van onze Heer en Redder Jezus Christus, met als enige uitzondering daarop Openbaring 22:5. Bij het bespreken van de teksten met “aulam va-ed” werd erop gewezen dat de aanhaling van Psalm 45:7 in Hebreeën 1:8 tezamen met 1 Corinthe 15:24 bewijst dat, het Koninkrijk dat “for ever and ever” (voor alle eeuwigheid) is, of beter “tot in de eeuwen der eeuwen,” zal eindigen wanneer de Zoon het Koninkrijk aan de Vader zal afgeven.

Een andere Schriftplaats vertelt ons wanneer het Koninkrijk begint. Bij het klinken van de zevende bazuin zeggen grote stemmen in de hemel:

“Het Koninkrijk van de wereld is het Koninkrijk van onze Heer en van Zijn Christus (dat is: Gezalvde) geworden en hij zal regeren “tot in alle eeuwigheid” (Openb. 11:15).

Het koninkrijk van de wereld is nu verbrokken tot een duizendtal onafhankelijke staten. Maar wanneer de apocalyptische visioenen tot geschiedenis worden, zal de heerschappij die geconcentreerd is in de handen van aardse heersers worden overgedragen aan Gods Christus.

Sinds Adam viel, heeft Jahweh Zijn recht op heerschappij onthuld en laten gelden, en heeft de mens deze genegeerd en tegen gestaan. Toen Gods Zoon kwam om het Koninkrijk aan Israël aan te bieden, schreeuwden zij uitdagend: “Wij willen niet dat deze man over ons regeert!” (Lukas 19:14). “Wij hebben geen koning dan Cæsar!” (Joh. 19:15). De Koning trok Zich terug in de hemel vanwaar Hij kwam. In onze huidige tijd is Hij onzichtbaar. Maar op Zijn eigen tijd zal God Hem tonen, Die gezegend is en de enige Potentaat, de Koning der koningen, en Heer der heren (1 Tim. 6:15), wanneer de afgewezen Redder wordt bekend gemaakt in kracht, ver-

In de poging daar te komen waar men zijn aandeel en zijn doctrine op zijn juiste waarde kan schatten, laat ons de opzet van zijn toespraken zo opmerken als de schrijver hem introduceert en door hemzelf wordt uitgedrukt. De vrienden hielden op te spreken omdat Job aan zijn opvatting vasthield: zij konden hem niet van de door hem ingenomen positie afbrengen, dat God de zaak van de mensen ondermijnt. Vandaar dat Elihu kookt van verontwaardiging zowel tegen Job als tegen zijn vrienden—tegen Job omdat hij God had aangeklaagd met onrecht; en tegen de vrienden omdat ze hadden gefaald hem als schuldig tegenover God te bewijzen. In andere woorden, zijn toorn tegen Job ontvlamde niet zozeer wegens zijn twijfel betreffende Gods handelen, maar wegens het voorstellen van God als een vijand. Zijn woede tegen de vrienden kwam eenvoudigweg op vanuit hun falen om Jobs positie te ontmaskeren. Hij was teleurgesteld in hun gedrag in het debat; hij had iets beters verwacht van mannen van zulk een hoge rang en volwassen ervaring. Hij was ontstemd omdat zij meer betrokkenheid aan de dag legden voor hun doctrinaire theorie dan voor de eer van God. Hij drukt geen ontevredenheid over hen uit op andere gronden.

Wat betreft Elihu's doctrine—deze is slechts een haartje verwijderd van dat wat al aangeboden werd. Alles wat hij lijkt te doen is dit ietwat aan te passen in een mildere richting. Net als de vrienden verbindt Elihu kwaad met zonde; echter terwijl bij hen het kwaad altijd *afstraffend* is, is dat bij hem *preventief*. In andere opzichten is zijn doctrine in essentie hetzelfde als die van de vrienden. Datgene waarin hij radicaal van hen verschilt is in de houding richting zowel God als Job. Zij hadden gewedijverd voor de wijsheid van de vaders: Elihu “zal het recht toeschrijven aan zijn Maker”; zij hadden hun oratorische vermogens besteed in het belang van ervaring en traditie: Elihu “zal spreken in het belang van God”. Wat Job betreft, hij zal “hem niet antwoorden met hun toespraken”. Evenals hen, staat hij in terminologie van grote schoonheid en kracht stil bij de onuitvorsbaarheid van God; maar terwijl zij dit gebruikten om te bewijzen dat Job aan het lijden was door de bestraffing van één of andere zonde, gebruikt Elihu dit om erop te wijzen dat het juist in deze onuitvorsbaarheid is dat er een mogelijke oplossing ligt van Jobs moeilijkheid. Aangezien “God groter is dan mensen”, is het slechts een vanzelfsprekende zaak dat Zijn wegen in voorzorg en voorzienigheid het menselijke doordenk-vermogen op dezelfde manier

zou overstijgen als zijn werken in de natuur menselijke vermogens overstijgen.⁴ Daarom, wanneer geconfronteerd met Zijn vreemde handelingen, zou het beter bij hem passen om, in plaats van God met onrecht aan te klagen, zoals Job heeft gedaan, de houding van een nederige leerling aan te nemen.

Dat wat Ik niet zie: onderwijs U het mij. (vAV: 34:32)

Het is in de deugdzzaamheid van zijn juiste houding, en niet in de superieure kennis, dat toespraken van Elihu een rechtzettende neiging uitoefenen—de vrienden terechtwijzend, en Job van zijn opvatting afbrengend tot een geest van verwachting is wat Job voorbereidt op de woorden van de Here Zelf, sprekend vanuit een windhoos.

Uitleggers die, op een of andere manier, het aandeel van Elihu hebben overdreven zijn misleid geworden door de vooringenomen, *a priori* veronderstelling dat een vierde spreker alleen in de gebeurtenis kon worden geïntroduceerd op een basis die van de andere drie volkomen verschilt. Aldus zich aanmatigend om te dicteren wat het boek behoort te zijn, werd het gemakkelijk het gedeelte van Elihu als een “latere toevoeging” uit te sluiten, en aan de indrukwekkende boodschap die erin vervat is voorbij te gaan; dat een praktische kijk op Gods almacht veel effectiever is om geestelijke doelen na te streven dan onbegrensde ijver tot traditionele doctrinaire theorieën.

Naar mate Elihu de afsluiting van zijn toespraak nadert, kijkt hij op naar de hemel, en ontwaart de tekenen van een naderende storm. Bildad had al gesproken van de storm (26:9) als de bewegende aanwezigheid van God, Die door de wolken voor onze ogen wordt verborgen, daarom, leidt de eerste verschijning van de “storm die opkomt” Elihu tot het idee dat God naderend is.

De Toespraak van de Godheid is het hoogtepunt van het gehele debat. Het vormt het brandpunt van de delen van het aanzwellende *crescendo* en het afzwakkende *diminuendo* van het boek. Maar om een juiste waardering van deze climax te kunnen hebben moeten we ons verstand bevrijden van de veronderstelde ideeën met betrekking tot het doel van het debat.

⁴vergl Jes. 55:8

heid hebben gegeven aan een aanmatigende vinger om daar verachtelijk op te wijzen om zo de Bijbel belachelijk te maken.

Hoewel de Schrift vaak spreekt van “het einde van de ‘aiōn’” (Mat. 13:39, 40, 49; 24:3; 28:20), spreekt deze nooit van “het einde van de ‘kosmos’.” En is het geen feit—geen triest en te betreuren feit—dat de onbijbelse zinsnede “het einde van de wereld” eschatologische systemen heeft voortgebracht en gekoesterd, die onder Christenen enorme schade hebben aangericht? Trouwens, “world without end” (wereld zonder einde) is precies diezelfde uitdrukking, als die welke de vertalers elders in alle andere gevallen met “for ever and ever” (voor eeuwig en altijd, in alle eeuwigheid) hebben weergegeven.

In het origineel worden deze en andere vergelijkbare uitdrukkingvormen in de Bijbel gebruikt met een vooropgesteld doel. En we kunnen niet anders dan het feit betreuren dat de verheven vergaderingen, welke ons de gangbare vertalingen hebben gegeven, ten toon hebben gesteld dat ze zich een grote vrijheid en inconsistentie hebben veroorloofd bij het weergeven ervan in onze taal; want het is zeker zo dat de woorden, die door de Geest der Waarheid zijn uitgekozen, een ontworpen bedoeling moeten hebben, zelfs daar waar de lezers en de vertalers het licht missen om die te kunnen beseffen.

“FOR EVER AND EVER”

(in het Nederlands vaak vertaald met:
in alle eeuwigheid, voor altoos en immer.

We zullen als eerste een gerangschikte lijst geven van elke voorkomst van “for ever and ever” (in de King James Authorized Version) wat in het Nieuwe Testament beter vertaald zou kunnen worden met “tot in de eeuwen der eeuwen”.

als die welke verklaren dat hen die de opstanding uit de doden verkrijgen “niet langer kunnen sterven” (Lukas 20:36), en “noch dood, noch leven, noch engelen, noch soevereiniteiten, noch huidige dingen, noch toekomstige dingen, noch mogendheden, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel, in staat zal zijn ons te verwijderen van de liefde van God, welke is in Jezus Christus, onze Heer” (Rom. 8:38,39).

Er bestaat een stelregel onder geleerden die zegt dat er eerder waarheid uit misvattingen zal voortkomen dan uit verwarring. Men wordt vaak herinnerd aan deze waarheid bij het denken aan bepaalde theologische leerstellingen en de bron vanwaaruit ze ontspringen. Als voorbeeld van de verwarring die geïntroduceerd is geworden door het verkeerd begrijpen en verkeerd vertalen van deze termen, kunnen we het geval noemen, dat in de King James Authorized Version bestaat bij Efz. 3:21 en Mat. 13:39: waar er vertaald staat: “wereld zonder einde” (“world without end”) (Efz. 3:21) en “einde van de wereld” (“end of the world”) (Mat. 13:39), welke ons concepten overbrengen die tegenstrijdig zijn en elkaar uitsluiten. De tegenspraak ervan wordt aan ons opgedrongen. De ene tekst bevestigt uitdrukkelijk wat de andere categorisch ontkent. De ene is zo verwoord om te verklaren dat de wereld geen “einde” heeft, terwijl de andere erop staat dat deze tot een “einde” komt, zodat de ene Schriftplaats tegen de andere wordt opgesteld.

Het is onnodig te zeggen dat flagrante en vanzelfsprekende tegenspraken zoals die in het bovenstaande, welke ingang hebben gevonden in onze vertaalde versies, in de originele teksten niet bestaan. De vertalers hebben het feit blijkbaar niet gewaardeerd of begrepen, dat betrouwbaarheid en consistentie alleen bereikt kon worden door een afzonderlijk (Engels) woord voor elk Hebreeuws, Chaldees, of Grieks woord in te zetten. Het voorbijgaan aan dit fundamentele principe van vertalen is verantwoordelijk voor vele gangbare foutieve ideeën. Bijvoorbeeld, het Engelse “world” (wereld) heeft gediend als vertaling van twee afzonderlijke Griekse woorden — “aiōn” en “kosmos” — welke uit elkaar lopende, maar verbonden, ideeën overbrengen. Hadden deze termen weergegeven worden door twee (Engelse) equivalenten, zouden vele theologische dogma’s nooit het licht hebben gezien, en menige van de hartverscheurende twisten niet hebben gewoed, en vele “fouten en onvolkomenheden” zouden geen gelegen-

Het is niet het leerstuk van rechtvaardiging—dat wordt niet eens ter sprake gebracht; noch is het de zondigheid van de mens—dat is een gemeenschappelijk thema bij al de sprekers; evenmin is het het lijden in het algemeen. Het betwiste en controversiële punt wordt expliciet bepaald tot dit:

WAAROM EEN RECHTVAARDIG MENS LIJDT ALS EEN ZONDAAR

De drie vrienden antwoordden dat de rechtvaardige alleen lijdt wanneer hij vervalt tot de weg van een zondaar. Elihu suggereert dat de rechtvaardige lijdt ter voorkoming van een terugval in zonde. Al deze opvattingen zijn duidelijk onvoldoende toereikend en stellen niet tevreden. Zeker, ze bevatten enige mate van onbetwiste waarheid; maar ze verklaren alleen bepaalde manieren waarop het kwaad wordt gebruikt, in plaats van voor het bestaan van het kwaad zelf rekenschap te geven.

Laat worden opgemerkt dat, met de uitzondering van een klein aantal verzen waarin van Job verklaard wordt dat hij zelfs niet opgewassen is tegen zulke taken als regering over de mensheid, behandelt de toespraak van de Here uitsluitend de *dierlijke* schepping. Dit belangrijke feit verkrijgt grotere betekenis wanneer we ons het verband herinneren van kwaad met zonde waaraan de vorige sprekers bleven vasthouden, terwijl ze zich tot taak hadden gesteld Jobs vraag te beantwoorden: “Waarom zou de rechtvaardige lijden?” We kunnen gemakkelijk zien dat we bij de oplossing worden geholpen in de behandeling van een probleem, als we dezelfde principes aan het werk zien in een andere omgeving. Dit is precies wat de Here doet wanneer Hij het hoofd biedt aan deze kwestie. Zijn doel is niet een antwoord te formuleren in precieze mathematische formules, maar om bepaalde, in het oog springende, feiten te benadrukken waarin een antwoord is vervat—geen antwoord dat al de subtiliteiten van de metafysica tevreden stelt, maar een antwoord dat de praktische doelen van het leven dient. Het komt erop neer dat Jahweh tegen Job zegt: “Je vraagt waarom je zou lijden terwijl je rechtvaardig bent? Is jouw zaak de enige? Kijk naar de dieren die om je heen zijn. De hele onmetelijke verscheidenheid aan leven dat gewaarwording en gevoel heeft, in al zijn gradaties—vanaf de jonge raven die om voedsel roepen tot de reusachtige monsters aan de duistere rand van de menselijke kennis—dit alles wordt als voorbeeld van

een schouwspel van lijden voorgesteld. Al deze schepselen lijden, echter *zij hebben niet gezondigd.*” In het lijden van het dier ligt het antwoord van het besproken punt. Kwaad en/of lijden, in de allesomvattende zin ervan, *is niet verbonden met zonde; veeleer is het deel van de Goddelijke opzet.*

Maar er is nog een ander punt te maken. De vrienden, Job en Elihu hadden met elkaar gewedijverd in het benadrukken van de onuitvorsbaarheid van God. Hun idee was er één van oneindige afstand. Hier hebben we oneindige nabijheid en een alles-omarmende sympathie. Hier zien we geen Godheid die door een onoverbrugbare kloof van zijn schepselen wordt gescheiden, maar een Godheid wiens hart het ritme van Zijn schepselen mee slaat, Die Zich verheugt in al hun vreugde-uitingen, en bedroefd wordt bij al hun smart. We pauzeren voor een moment om bij die wonderbaarlijke passage in het achtste hoofdstuk van Romeinen stil te staan, waar tussen de twee extremen van een zuchtende Geest en een (ver)zuchtende schepping een (zich ver)zuchtende heilige wordt opgesteld. De hele schepping galmt met een orkest aan zuchten, welke de tussenkomende Geest verzamelt vanuit de onzichtbare atmosferische akkoorden en voor de troon van God laat uitwasemen.

De Here heeft het besproken punt zo ver beantwoord als het begrensde verstand tot zich kan nemen. Maar de vreemdste noot moest nog klinken.

En het was zo, dat nadat Jahweh deze woorden tot Job had gesproken; Jahweh tot Elifaz de Temaniet sprak: ”Mijn toorn ontvlamt zich tegen u, en tegen uw twee vrienden; want jullie hebben niet van Mij niet gesproken hetgeen recht is, zoals mijn dienaar Job dat heeft gedaan” (Job 42:7).’

Hoe vreemd is dat! Job is degene die God met kwaad aangeklaagd heeft (en hoe hij ook berispt kan worden om zijn meer wildere uitspraken,) nu wordt hij aanbevolen wegens het spreken over dat wat Hem betreft (en niet wat Job betreft) wat recht en juist was; terwijl de vrienden die Job hadden veroordeeld wegens het aanklagen van God met kwaad, verweten worden dwaasheid te hebben gesproken. Is het dan niet duidelijk dat de vrienden vele ware en diepe dingen hebben gezegd over God? — en is het niet evenzo duidelijk dat Job vele dingen gezegd heeft die verwijtbaar zijn? De

van het materiële universum.

Met betrekking tot Judas 6 beperkt de context uitdrukkelijk de duur ervan; want de ketenen die de engelen binden die hun eigen vorstendom niet hielden zijn slechts “aidian” “tot op het gericht van de grote dag.”

Een blik in welke concordantie op het Grieks dan ook bewijst dat het zelfstandig naamwoord “Aiōn,” of “eeuw,” niet het synoniem is van eeuwigheid. Een bestudering van elk afzonderlijk geval zou in een heel boekwerk resulteren; dus, deze taak aan de lezer latend, moeten we ons tevreden stellen met het aanvoeren van een paar voorbeelden om onze bewering te onderbouwen.

In het Nieuwe Testament komen we vaak de zinsnede “deze eeuw” tegen (Mat. 13:22; Rom. 12:2; Gal. 1:4; Efz. 2:2). In twee gevallen verwijst Paulus naar een geheim (of mysterie) eens verborgen gehouden voor “eeuwen en generaties” maar nu onthuld aan de heiligen (Efz. 3:9; Col. 1:26). Aangezien dit geheim in het verloop van “deze eeuw” is bekendgemaakt, maar werd verborgen voor “eeuwen,” volgt dat de huidige eeuw werd voorafgegaan door andere eeuwen. Bovendien lezen we van “de toekomstige eeuw” (Mark 10:30; Efz. 1:21; Heb. 6:5). “Deze eeuw” en “die eeuw” worden naast elkaar genoemd en in contrast gesteld door onze Redder in Lukas 20:34, 35 en ergens anders lezen we van “toekomstige eeuwen” (Efz. 2:7). Grenzend aan “deze boze eeuw” liggen, aan beide kanten, andere eeuwen. Hier is er definitief bewijs dat een aiōn een beperkte periode is; en dat de totaliteit van “al de aiōnen” zelf ook eindig is, wordt bewezen door de herhaalde vermelding van een “vóór” en een “voorbij aan” de eeuwen.

Het bijvoeglijk naamwoord “aiōnios,” een afgeleide van “aiōn,” draagt haar eigen oplossing in zichzelf; want “aiōnios” is eenvoudigweg dat wat behoort tot en in verband staat met de “aiōnen”—“van de eeuwen” of “de duur van de eeuw, (age-long),” vandaar dat het geen betekenis kan aannemen of een tijdsduur kan uitdrukken die langer is dan die van de “eeuwen” of “aiōnen” waarvan dit woord spreekt. Als het zo is dat deze “eeuwen” begrensde perioden zijn, waarvan er sommige al verleden tijd zijn, en andere nog toekomstig, kan het woord “aiōnios” geen oneindigheid betekenen. Dit feit beïnvloedt niet in het minst de ware eeuwigheid van gelukzaligheid van Gods mensen; want dat hangt niet af van de betekenis van het woord “aiōnios,” maar van zulke expliciete, onmiskenbare beweringen

beurtenis wanneer elk hart eendrachtig zal slaan met het hart van God; elk verstand zal harmoniseren en samensmelten met de Goddelijke Wijsheid en haar Doelmatigheid; elke knie zal buigen en elke tong zal bijval geven dat Jezus Christus Heer is; de Tweede Dood zal worden verzwolgen in de overwinning, en de slachtoffers van haar heerschappij zullen tevoorschijn komen in opstandingsheerlijkheid—de vrijgekochten van de Heer.

DE EEUWEN (NIEUW TESTAMENTISCHE TERMEN)

Allereerst moet de lezer van ons onderzoek worden geïnformeerd dat de woorden “everlasting,” (altijddurend) “endless,” (eindeloos) “eternal” (eeuwig) vertalingen zijn voor de Griekse woorden “aperantos,” “akatalutos,” “aidios,” “aiōnios.”

De eerste drie woorden vereisen slechts een korte opmerking:

“Aperantos,” wat volgens sommigen de sterkste Griekse term is die tijdsduur kan uitdrukken, komt slechts eenmaal voor in verband met “geslachtsregisters” (1 Tim. 1:4).

“Akatalutos” wordt alleen gebruikt in Hebreeën 7:16, en wordt vertaald met “endless,” (eindeloos) hoewel het werkelijk “indissoluble.” (onverbrekelijk, ON-NEER-LOSbaar). Deze betekenis, welke in de marge van de Revised Version wordt gegeven, wordt door de context vereist om in de noodzakelijke tegenhanger van “vleselijk” te voorzien. Het punt dat in dit vraagstuk wordt gemaakt is er één van karakterisering en niet van tijdsduur.

“Aidios” verschijnt op twee plaatsen. De betekenis ervan is “perpetual” (ononderbroken⁴³). In Romeinen 1:20 lezen we van Gods “altijddurende kracht, vermogen en goddelijkheid.” Uiteraard zijn Gods kracht, vermogen en goddelijkheid onbeëindigbaar; de apostel echter, is niet zozeer betrokken bij de inherente eigenschappen van die ongeziene dingen van God, maar meer met hun manifestaties vanaf de schepping van de wereld, door de geschapen dingen. Terwijl Zijn kracht, vermogen en goddelijkheid eindeloos zijn, dateert hun zichtbare uitdrukking slechts vanaf de schepping

⁴³Of naar de stamwoorden is *aidios* “onwaarneembaar” wat een betere vertaling is en ook overall klopt. (Dit was bij de schrijver van dit artikel toen nog niet bekend en werd later gecorrigeerd.) - Notitie van de vertaler.

verwijzing kan niet naar zulke dingen als deze zijn. De verwijzing is naar de *theorie* welke de vrienden hadden voorgesteld met betrekking tot het kwaad. Op dit punt zaten de vrienden verkeerd, terwijl Job het bij het rechte eind had. Aldus de vraag beantwoord hebbend die bij de aanvang van het boek werd opgeworpen, benadrukt de Epiloog de moraal: *dat het stoutmoedige geloof van Job, welke Gods wegen in staat van beschuldiging kon stellen in de naam van Gods rechtvaardigheid, Hem acceptabeler is dan de gediensstige verering van de vrienden, die, in hun toewijding aan de traditie, hebben gepoogd de feiten te verdraaien om God te verheffen.*

De woorden van Job, “*nu ziet mijn oog U*” (42:5), zijn een aanwijzing tot een nieuwe ervaringswereld waarin hij is binnengebracht als gevolg van een nieuw conceptueel begrip van de Godheid die door de Stem uit de werelwind werd onthuld. Vanuit deze positie van nabijheid handelt hij als een tussenpersoon tussen de Here en zijn vrienden, en terwijl Hij voor hen tussenkomt, wendt de Here zijn eigen gevangenschap af; en worden hem rijkdom en voorspoed geschonken die nog groter is dan tevoren, en hij sterft gelukkig en verzadigd van dagen.

Vladimir Gelesnoff

Vertaling: Editie Januari 2022

Engels origineel: Concordant Publishing Concern
Copyright © Concordant Publishing Concern
P.O. Box 449, Almont, MI 48003 810-798-3563

*Deze vertaling mag worden gereproduceerd voor persoonlijk gebruik
en ook ten behoeve van het evangelie Gods*

*(Aangezien Vladimir Gelesnoff in October 1921 is gestorven, is het copyright
nu vervallen en in het public domain gekomen.
We vragen echter de gebruiker de tekst
onveranderd te laten uit respect voor de auteur.)*

*A ©Smizdat publication:
Dit alles mag voor persoonlijk gebruik en/of zonder winst oogmerk
worden gereproduceerd ten behoeve van het evangelie Gods.
(all other rights reserved by copyright holder).*

De Tijden der Eeuwen

door Vladimir Gelesnoff

*Vertaling van het Engelse Pamflet:
The Ages — by Vladimir Gelesnoff
Ook verschenen in Unsearchable Riches (Vol. 2: A.D. 1911)*

de Bijbel opgenomen, door de Originele Schriften in de termen van hun theologieën en geloofsbelijdenissen weer te geven.

De alomvattende verklaring, de “laatste” vijand die zal worden teniet gedaan is de dood (1 Cor. 15:26), werpt het gehele bouwwerk van geaccepteerde, maar onbewezen theologie omver. Wanneer de “laatste” vijand onwerkzaam wordt gemaakt is het vanzelfsprekend dat er geen ander overblijft. Zonde werd tot een aantal wijze doelen toegestaan, wanneer deze zeker gesteld zijn moet ze ophouden te bestaan.

De gangbare Evangelische Theologie brengt in haar systeem een geloof met zich mee in de onsterfelijkheid van zonde, de onverwoestbaarheid van dwaling, en de permanentie van het kwaad. Dat hoewel er een tijd was in de geschiedenis van het Universum dat zonde in geen enkele vorm bestond, toen er geen roep van pijn of schuldbesef de alom aanwezige gelukzaligheid en heiligheid van de schepping versomberde, er echter sinds zonde zich eenmaal een toegang heeft verschaft op zulk een toneel, dit is binnengekomen om nooit meer weg te gaan, onverwoestbaar, onoverwinnelijk, onuitwisbaar, eindeloos. Volmaakte blijdschap en zondeloosheid zijn voor altijd verdwenen net zoals de zinsbegoocheling van een droom. Ongerepte volmaaktheid kan niet meer herwonnen worden. De “eeuwige toestand” is een universum eindeloos ruimte vindend voor myriaden van zielen, tollend en stuiptrekkend in de brandende foltering van een onophoudelijk vuur, voor altijd zondig, miserabel, en moreel afzichtelijk. Het schetst een afbeelding van de uiteindelijke volmaaktheid (!) die nog moet worden bereikt, als plaats hebbend voor een enorme beerpunt van immorele en ontaarde wezens, voortdurend bestaand in oppositie aan God.

Dit leerstellig systeem, hoewel zo oud als de mensheid, zo eerbiedwaardig als de traditie, zo antiek als de piramiden, zo orthodox als wat dan ook in klassieke en moderne theologie, is een misvatting, een karikatuur van Gods karakter, een spotprent van Zijn Wijsheid, en moet tot de vuilnisbelt van de voorvaderlijke dwalingen worden verwezen.

Met blijdschap keren we ons af van dit hersenspinsel van natuurlijk redeneren, tot de grootse, eenvoudige verklaringen van het onbedekte en onopgesmukte Woord van God. Dat ziet vooruit op een tijd wanneer God alles in allen zal zijn, wanneer hemel en aarde van elke verontreinigende vlek van de zonde gezuiverd zal zijn. Het anticipeert op die blijde ge-

eeuwen gemaakt werden” (Heb. 1:2, grondtekst). Bovendien verwijst de zinsnede, “voor de tijden van de eeuwen”⁴¹ (2 Tim. 1:9; Titus 1:2; 1 Cor. 2:7) op een zeer expliciete wijze naar een tijd dat de Eeuwen nog geen bestaan hadden.

Deze Aiōnen, of Eeuwen, werden ter verwerkelijking van een zekere opzet opgesteld, en wanneer die opzet tot stand zal zijn gebracht, zullen de middelen die daartoe werden gebruikt voorbijgaan, net zoals het stijgerwerk wordt weggehaald wanneer het bouwwerk voltooid is. Deze opzet wordt beschreven in Efeze 3:11, waar Paulus ons bekend maakt dat het geheim tot dan toe onbekend en onkenbaar—wat de lading en inhoud van zijn brief vormt—in harmonie is met “de opzet van de eeuwen welke Hij opzette in Christus Jezus, onze Heer.” Het is vanzelfsprekend dat als de Eeuwen nooit zouden ophouden, dan deze opzet nooit zal worden bereikt. Maar de “de huishouding van de volheid der seizoenen” (Efz. 1:10), wanneer alle dingen⁴²—in de hemel en op de aarde—onder het Hoofd worden gebracht en in Christus tot een eenheid worden gesmeed, . . . deze huishouding wijst onmiskenbaar naar het slot van de Eeuwen wanneer “de opzet van de Eeuwen” tot de volle wasdom is gekomen.

Redding en Straf worden onlosmakelijk met de Eeuwen verbonden, en hebben geen verband met de tijd voor hun aanvang, noch die na hun afsluiting. Er bestaat niet zoiets als “Eindeloze Straf” wat in de Schriften zou worden onderwezen. In plaats daarvan hebben we een “Straf van de Eeuwen,” met tegelijkertijd een “Verlossing van de Eeuwen.” Daar waar geen zonde bestaat, kan er geen straf en evenmin verlossing zijn.

Als we zien dat de eeuwen tot een slot zullen komen, dan moeten we eveneens waarnemen dat het kwaad ook tot een toekomstig einde bestemd is; en dat het dogma van een eindeloos lijden en eindeloze zonde volkomen zonder Schriftuurlijke onderbouwing is. Het is een overblijfsel van Manicheïsme, een overleven van heidense mythen. De zo-genoemde “vaderen” hebben deze binnen het Christendom overgenomen; hun opvolgers hebben er een artikel van het Christelijk geloof van gemaakt en een toetssteen tot de “gezonde” waarheid; vertalers hebben dit in de vertaalde versies van

⁴¹De Authorized Version geeft dit foutief weer als “before the world began,” de Revised Version heeft “times eternal.”

⁴²“dingen”: zie voetnoot 40

De Tijden der Eeuwen

door Vladimir Gelesnoff

“De Eeuwen in de Schriften”

(uitgebracht in UR Vol. 2 - 1911)

Dit artikel is een vertaling uit het Engels, geschreven met verwijzingen naar de in 1911 gangbare vertalingen van de Authorized (King James) Version en de Revised Version van 1881. Vanwege de huidige veelheid aan vertalingen zijn hier de bijbelteksten ook vertaald om geen nieuwe moeilijkheden te introduceren bij het zoeken naar een vergelijkbare Nederlandse tekst die de argumentatie van het Engelse artikel kan ondersteunen. Want hoewel er veel Nederlands met het Engels overeenkomt, zowel qua vertalingen als theologie, zijn de verschillen te hinderlijk en te groot om één vertaling te gebruiken, maar tevens te klein om deze studie irrelevant te maken. (In deze vroege studie wordt het woord “eeuwen” gebruikt, terwijl in latere studies werd gekozen voor de transliteratie *eon* om hetzelfde aan te duiden.)

Al langer dan zeven millennia zijn er generaties mensen,⁵ als schaduwen, te zien geweest en verdwenen.

Vanwaar kwamen deze ontelbare miljoenen menselijke wezens, en waar gingen ze naar toe? Dit is het probleem wat het denken van de wereld heeft bezig gehouden vanaf het begin van de geschiedenis. Dit is de vraag waarover filosofieën theorieën hebben opgesteld en religies dogma's hebben gevormd—filosofieën in hun poging dit metafysisch op te lossen, en religies zich aanmatigend dit met autoriteit vast te stellen.

Zonder twijfel is het probleem van De Uiteindelijke Bestemming de Vraag der Vragen voor de mensheid. Er is niets anders dat het praktisch belang ervan kan evenaren. Het beïnvloedt 's mensen bestaan vitaal in dit en het volgende leven. Het betreft een ieder individueel en raakt elk probleem van duurzaam belang. Wat is het leven voor ons, als we het einde ervan niet kennen, de plek waar we naar toe worden gedragen op de vleugels van de tijd? Crœsus, Koning van de Lydiërs, vroeg een wijze man,

⁵Volgens de jaartelling van de Septuagint.

terwijl hij werd omgeven door alles wat een hart kan wensen en het oog kan verlangen, of hij hem niet als de gelukkigste van alle stervelingen beschouwde. De filosoof antwoordde: “Het is niet mogelijk om te beslissen dat iemands leven werkelijk voorspoedig is en gelukkig, totdat we weten hoe dit eindigt.” Dit is bij uitstek waar van het menselijk bestaan. Alles wat deze wereld zou kunnen geven bevredigt noch het hart, noch het denken, dat het aangeboren instinct heeft dat er nog iets hierna moet komen, los van een redelijke verzekering van een oneindig welvaren of een oneindig wee. Zo lang dit punt onzeker blijft, is alles ongewis en vrede onmogelijk. Het leven is als een condenswolkje van een ademtocht, het verschijnt een tijdje en lost weer op. Maar er is een vervolg. En wat houdt dat vervolg in?

In de huidige tijd (A.D. 1911, vlak voor de eerste wereldoorlog) is de gehele beschaafde wereld in een toestand van onrust. Wetenschappelijke, historische en literaire discussies van de laatste vijftig jaar hebben veel rusteloosheid, onzekerheid en ongenoegen over de bestaande formuleringen geschapen, en de verschillende protestantse bewegingen deden daar niet voor onder. Sociaal, burgerlijk en religieus leven ondergaan radicale veranderingen. Overal is er de tendens om van de oude meerpalen af te drijven. Denkers voelen het grote vraagstuk van de huidige tijd en, in het bijzonder, vragen betreffende de Bijbel en de grote waarheden van het Christendom welke onze voorvaderen probeerden te kristalliseren in belijdenissen en geloofsartikelen.

Te midden van deze opschudding vraagt het grote probleem van de Bestemming van de Mensheid om aandacht en zal het eens moeten worden overwogen. Vooruitgang in Bijbelstudie heeft gedurende de laatste vijftig jaar de denkbeelden over de belijdenisgeschriften enorm beïnvloed, en verandert snel bij mensen hun opvattingen over een waarschijnlijke Bestemming. Eindeloze straf wordt niet langer algemeen aanvaard en verkondigd zoals dat eens was; en onder diegenen die vastberaden vasthouden aan de fundamentele waarheden van het evangelie overheerst de overtuiging, hoewel velen niet meer de moeite nemen zichzelf volledig uit te drukken, dat dit leerstuk in zijn oude, wettische, mechanistische, zinnenprikkelende vorm niet waar is. In de vorm van de geloofsbelijdenissen wordt dit algemeen door het volk niet geloofd. De indruk overheerst, en de overtuiging verdiept zich, dat dit leerstuk herziening nodig heeft en opnieuw moet wor-

die, om de eigen gevoelens van wraakzuchtigheid te bevredigen, met de ene hand zijn schepselen in een eindeloos bestaan onderhoudt, terwijl hij met de andere vloeibare vuurstralen van helse pijniging over hun hoofden uitgiet. Voorwaardelijke onsterfelijkheid stamppt ontelbare miljoenen tot stof en veegt hen uit het bestaan. Universalisme doet lichtvaardig over zonde en vult de gerechtshoven boven met overtreders van de wet en onheilige personen.

De Schriften stellen zich tegen al deze menselijke redeneringen op met het grootse leerstuk van de verzoening van “alle dingen”⁴⁰ en de uitwerking daarvan (Col. 1:20). In de naam van Jezus zal elke knie buigen, van dingen in de hemel en dingen op de aarde en dingen onder de aarde, en elke tong zal belijden dat Jezus Christus Heer is, tot eer van God de Vader (Fil. 2:10, 11). Dat zal inderdaad een vreugdevol spektakel zijn, een beeld dat voor de ogen plezierig is te aanschouwen, goed passend om de bijval van een zich verwonderend universum te ontlokken. Het uiteindelijke is niet een wraakgierigheid die zwakke, blunderende, weerloze schepselen tot in het oneindige martelt; evenmin een almacht die onbarmhartig het zwakke tot stof vermaalt; noch een wetteloosheid die zich op autoritaire wijze een toegang tot Gods verheven verblijfplaats verschaft, maar—verzoening, volmaakt, absoluut, en universeel.

Blijft over om erop te wijzen dat de Eeuwen, of Aiōnen, niet synoniem zijn met “eeuwigheid”, en evenmin van gelijke duur. De huidige exegetische uitdrukking, “verleden eeuwigheid en toekomstige eeuwigheid,” is net zo betekenisloos als deze ongerijmd absurd is. Evenals God alomanezig is en “geen begin van dagen noch einde van leven” heeft, is de eeuwigheid overal om ons heen. In die enorme, datumloze, mateloze, voor altijd stromende continuïteit, zijn de Eeuwen een kort intermezzo dat werd aangewezen om een bepaald plan uit te ontwikkelen.

De Schrift beweert categorisch dat de Eeuwen een begin hadden. Eén van de heerlijkheden van Gods Zoon bestaat uit het feit dat “door Hem de

⁴⁰“dingen”: dat is in vertaalde versies vaak een weergave van het Griekse onzijdige geslacht van zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden, zo ook hier. Het woord “ding” staat er in het Grieks niet; men zou dit net zo goed (of juist beter) met “degene(n)” en/of “hetgeen” kunnen vertalen. Ook in onze taal kan een onzijdig geslacht wel degelijk een menselijk wezen of ander intelligent schepsel zijn en geen ding: vergl. “het kind” of “het mensje”. - Notitie van de vertaler.

Psalm, blijkbaar een nationaal Volkslied, was ontworpen om Davids kroning in herinnering terug te roepen. De “politiek” en “slinkse streken” van vijanden staan daarbij niet buiten het blikveld (8-12), en er wordt vertrouwen in de kracht van Jahweh uitgedrukt (13). In de era van Israëls herstel zal David eens te meer de suprematie over Israël aannemen die hij eens had (Jer. 30:9; Ezech. 34:24; Hos. 3:5) en deze uitoefenen, totdat de beschikte tijd tot afschaffing van de heerschappij zal aanbreken. Vandaar dat zijn voortzetting in het ambt wordt gesteld op een wijze die met het voorbijgaande karakter ervan overeenkomt.

De bovenstaande uitleg is niet onverenigbaar met het Messiaanse aspect van de psalm. Er bestaat geen twijfel over de eindeloosheid van het Menszijn van de Heer, die behoort bij de Opgestane Mensheid. Dit is louter een zaak van het bewindvoeren van de Koning. Hoewel Gods Zoon verzekerd is van de eindeloze genieting van Zijn menselijkheid, komt er een tijd—een moment in een vage toekomstigheid—wanneer na de scepter te hebben gehanteerd in Gods belang, de tegenstand verpletterd, en elk falen afgewend, Hij publiekelijk de scepter en de kroon zal afgeven, en de functies van een Monarch zal neerleggen, omdat juist de volmaaktheid die Hij heeft teweeggebracht dit alles onnodig heeft gemaakt.

De overweging van de uiteindelijke bestemming van de bozen zal moeten worden uitgesteld totdat de termen van het Nieuwe Testament worden onderzocht. Ondertussen is het juist om op te merken dat “voor alle eeuwigheid (for ever and ever)” een kenmerk is dat zowel van de regering van Christus als van de duur van de poel des vuurs wordt beweerd. (Openb. 14:11; 19:3; 20:10). Hierom is er niet de minste aanleiding om de duur van de laatste voorbij de grens van de eerste door te trekken. Het moet wel vanzelfsprekend zijn dat, aangezien dezelfde term wordt toegepast op het Koninkrijk van de Zoon, het evenredig in lengte is met de periode gedurende welke de poel des vuurs haar bestaan heeft. Er is een slot aan de heerschappij van de Zoon, en er is ook een slot aan de werking van de Tweede Dood.

Het is in het behandelen van dit, meest vitale en uiterst belanghebbende onderwerp dat 's mensen theologie de meeste schade heeft veroorzaakt. Orthodoxie verheft een handje vol tot de uiterste hoogste van gelukzaligheid, en ontvouwt dan voor hun ogen het afschrikwekkende visioen van een god,

den opgesteld.

Maar voor velen suggereert juist alleen het idee van zo'n herziening al de afwijzing van de Bijbel, het brengen van oneer over Jezus Christus, en het dwalen op de zij-paden van de ketterij; net alsof Christenen nooit vooruitgang hadden geboekt in Bijbelkennis, en er nooit kan worden verwacht dat dat gebeurt. Terwijl in iedere kennis-tak herziening en herformulering algemeen wordt (h)erkent als zijnde noodzakelijk,⁶ waarom zou dan de theologie van geloofsbelijdenissen, die van menselijke oorsprong is, van deze algemene regel uitgezonderd zijn?

Diegenen die geloofsbelijdenissen als het laatste woord beschouwen, missen het te maken onderscheid tussen de ideale waarheid en de begrepen opvattingen daarover, die in geen geval altijd moeten samenvallen. Allen erkennen dit feit op andere terreinen. Natuurlijke wetten zijn onvermurwbaar. Zij zijn niet met de schuivende veranderingen van de menselijke ervaring mee veranderd; maar de menselijke begrepen opvattingen daarover zijn wel veranderd met het voortschreden van de kennis en bij nieuwe ontdekkingen. Iedere tak van wetenschap heeft wezenlijke wijzigingen ondergaan; en het is duidelijk dat ze nog meerdere aanpassingen kunnen ondergaan, of zelfs volledig opnieuw opgesteld moeten worden, naar mate er nieuwe feiten aan het licht worden gebracht. Met de theologie is het niet anders. Gods openbaring van het Evangelie is één ding; maar 's mensen begrijpen ervan is iets totaal anders. Terwijl het eerste even onveranderlijk is als de Auteur ervan, is het laatste gebrekkig en deswege onderworpen aan een zodanige bijstelling als die welke de Bijbelse feiten noodzakelijk maken. Tijdens het proces van deze reconstructie zullen sommigen zich achter de dogma's scharen; en anderen zullen, in een weeromstuit tegen de traditie, ongetwijfeld in het tegenovergestelde valse uiterste vervallen;

⁶Nu, meer dan honderd jaar later, zijn er vele herzieningen en herformuleringen opgesteld. Zelfs het aantal bijbelvertalingen is sterk gestegen; echter er is er nauwelijks één te vinden die de grondtekst van de Schriften de alles-overheersende plaats toekent, waaraan al het andere zich zal moeten aanpassen. Bewezen inconsistenties worden gehandhaafd om theologische en traditionele redenen, waardoor de positie ontstaat dat de mens het blijkbaar beter meent te weten dan Gods openbaring... Bij dit alles overheerst de angst nog meer mensen te verliezen, en ze niet meer te kunnen bereiken. Daarom neemt men de toevlucht tot veel vrijere vertalingen met nog losser woordgebruik om in de “omgangstaal” de mensen tegemoet te komen. En dat terwijl Gods zuivere Woord er altijd toe in staat is geweest harten aan te spreken, en dit altijd zo zal zijn. Hoever zijn de gelovigen hiermee niet afgedwaald en gevallen? ... - Notitie van de vertaler.

maar hen die Zijn Woord boven alle schatten waarden hebben niets te vrezen. Gods Woord zal het meest grondige onderzoek doorstaan en zal uit de smeltkroes komen met toegenomen luister. Slechts het stof van van menselijke overlevering dat de Bijbel heeft bedekt zal daardoor worden afgenomen; zodat haar juwelen, in een nieuw montuur gevat, schitterender dan ooit zullen sprankelen. Alles wat begrensd wezens ooit kunnen weten van Gods oneindige openbaring moet wel oneindig veel minder zijn dan die oneindigheid; en, naar mate kennis van Gods Woord toeneemt, zullen herzieningen van oude opvattingen moeten volgen.

Het is de neiging van de menselijke natuur om de uitgesleten sporen van de routine te volgen. Nergens is deze neiging kenmerkender dan op religieus terrein. Zonder het heidendom erbij te betrekken, moet het voor de zorgvuldige beschouwer vanzelfsprekend zijn, dat de ene overheersende gedachte, bij de meesten van de aanhangers van het Christendom is: de beginselen van het traditionele geloof te verdedigen. Er zijn er maar weinig die durven toegeven dat ze teveel als vanzelfsprekend hebben aangenomen; nog minder hebben een aandrang om dat te toetsen wat was aanvaard of hebben de moed een versteende gedachtegang te herroepen. De Schriften worden niet zozeer beschouwd als een fontein waar leven ontspringt, een bron van kennis, maar eerder als een enorm arsenaal van tekst-wapens voor losstaand gebruik in een theologische tweestrijd. Dit systeem van religieuze training wordt gekarakteriseerd door het overheersen van de postulerende, dat is de bewerende methode en de afwezigheid van de inductieve, de gevolgtrekkende. De verscheidenheid aan doctrines van het Christendom worden niet beschouwd als een aantal onderwerpen om te bestuderen, maar als vooronderstellingen om te worden bewezen, en dit, neigt natuurlijk tot een eenzijdige argumentatie om hun ondersteuning te verzekeren. Om de hoofdconclusie al van te voren aan te nemen is op zichzelf ook al een ontkenning dat nader onderzoek noodzakelijk is; het brengt zulk een toewijding aan een theorie met zich mee dat het elke onpartijdige studie en onderzoek onmogelijk maakt.

Deze artikelen over De Eeuwen zijn geschreven geworden met de hoop om enig licht te werpen op het probleem van de Menselijke Bestemming, waarmee ze verstrengeld zijn, door een aantal ideeën te corrigeren die over het algemeen als vanzelfsprekend worden aangenomen door de studenten

Nu bevinden we ons in de positie om de taal van de Psalmist te begrijpen wanneer hij besluit om “te vertrouwen in en op de barmhartigheid van God voor eeuwig en daaraan-voorbij” (Ps. 52:9,10).³⁸ Barmhartigheid is de gezindheid om iemand die krenkt, of een vijand is, te behandelen met minder strengheid dan deze verdient bij strikte rechtvaardigheid of welke hij wettig zou moeten ontvangen. Het vooronderstelt de aanwezigheid van een vergrijp, overtreding, ongehoorzaamheid, en/of falen; want, waar deze afwezig zijn, mist barmhartigheid zowel ruimte als gelegenheid om zich te kunnen tonen. Om de uitoefening van barmhartigheid uit te drukken in termen, die haar qua tijd laten samenvallen met het bestaan van onrecht en krenkingen, is slechts bewijs van de wonderbaarlijke consequentie van de Bijbel, aangezien deze een zondeloos verleden onthult en een toekomst zonder gebrek anticipeert.

De verdwijnende aard van overheersing werpt ook licht op Israël's positie als Gods bijzondere volk. Zij werden uitgeroepen om een *koninklijk* volk te zijn. In de eeuw die komt, wordt heerschappij vanuit hun handen uitgedeeld en toegediend. Maar net zoals de rebellie van de mensheid de gelegenheid was tot het verschijnen van Israël op het podium van de geschiedenis, als een natie die het alleenrecht van de aardse zegen verkreeg, evenzo zal de verzoening van de mensheid met God, (en de uitwerking daarvan,) de gelegenheid zijn om Israël deze bijzonder bevoorrechte positie te laten opgeven. Het onderscheid tussen Jood en Heiden, welke op de fysieke rite van de besnijdenis is gefundeerd, zal verdwijnen met het voorbijgaan van Israël's politieke suprematie. Wanneer de doelen van Zijn opzet hiermee binnen de eeuwse-tijden zodanig zijn gerijpt, zullen die onderscheidingen, welke gedurende het verloop daarvan hebben gegolden, hun nuttigheid hebben overleefd. Dan zullen alle intelligente schepselen tot één grote familie samengesmeed worden, met God als de Vader van allen, en boven allen, door allen en in allen.

Psalm 21:5 waar Jahweh, in een antwoord op gebed, de Koning “lengte van dagen voor alle eeuwigheid (for ever and ever)” toezegde,³⁹ stelt ons niet voor een probleem in het licht van de voorgaande overwegingen. De

³⁸NBG: altoos en immer: Ps. 52:9,10

³⁹NBG: lengte van dagen voor altoos en immer

de terugkeer daarvan onmogelijk is gemaakt.

Aldus komen we aan bij de eenvoudige oplossing van de teksten met *aulam va-ed* die verband houden met de Godheid. *Zij betreffen die Goddelijke attributen, en de manifestaties daarvan, welke op het podium geroepen werden door het verschijnen van het kwaad en waarvan de uitoefening onnodig wordt op het moment dat het kwaad zal verdwijnen.*

Wanneer deze waarheid eenmaal wordt be- en gegrepen, zullen er vele Schriftplaatsen, die anders verbijsterend zouden zijn, zich op de voorgrond stellen en met een zeventvoudige luister stralen. Neem bijvoorbeeld de 90-ste Psalm, die passage die als hoeksteen fungeert voor de “eeuwigheid” van God. Deze wordt geadresseerd aan “Adonai” de Alles-Regeerder (v.1). aangezien er geen regering bestond voordat zonde het universum binnenviel en deze wordt afgeschafte zodra dat het toneel verlaat, is het zonder twijfel duidelijk, dat God niet bekend kon worden als de Alles-Regeerder voor of na het bestaan van heerschappij, wanneer alleen de broederlijke banden de overhand hebben.

De schrijver overweegt hier, in feite, een begrensde periode—omschreven als “van” *aulam* “tot” *aulam*—waarin heerschappij een uitdrukking van van Zijn Godheid is. Overheersing impliceert dat er autoriteit is om te bekrachtigen, bewaren, beschermen. Deze eigenschap wordt tot woede opgewekt wanneer haar rechten worden veronachtzaamd en op haar voorrechten inbreuk wordt gemaakt: ze laat zich gelden in vergeldende daden wanneer haar autoriteit wordt uitgedaagd. Haar hand valt even zwaar op de rebel als op de onderdaan die niet loyaal is. Tegenstanders worden tot “vernietiging” gebracht (v. 3); dienaren worden “verteerd” in Zijn toorn en “gekweld” in Zijn verontwaardiging (vv. 7, 13). Niettemin, ondanks de bij gelegenheid voorkomende uitbarstingen van strengheid, is Zijn heerschappij goedgunstig, en zolang deze van kracht is, is het de basis van vertrouwen — de “woonplaats” van Zijn volk. Psalm 91 is een latere uitbreiding van Psalm 90 in een ermee harmoniserende taal. De twee verenigen zich in een gezamenlijke gedachtegang. De eerste van deze Psalmen (90) geeft in detail de uitoefening van de Goddelijke heerschappij weer, met de erbij behorende gerichten en tuchtelingen; de latere (91) schetst het beeld van de volkomen veiligheid en de onschendbaarheid door gevaar die wordt gevonden in de onvoorwaardelijke onderwerping aan die heerschappij.

van de Schriften.

Ik ben geen, en was ook geen, Universalist, omdat dat systeem wordt gebaseerd op een sentimentaliteit, die zichzelf boven Gods Woord verheft. Ik neem afstand van systemen van restitutie, zoals Millennial Dawn; gedeeltelijk omdat het berust op ingebeelde vooronderstellingen, maar vooral omdat het geringschattend is voor de Persoon van Christus—geringschattend omdat het Zijn Godheid verkeerd voorstelt, Zijn Vleeswording kleineert, en Zijn Opstanding nagenoeg ontkent. Wat betreft voorwaardelijke onsterfelijkheid, dat lijkt te berusten op slechte logica en nog slechtere uitleg.

In het verloop van onze studie over de Eeuwen, zullen er opvattingen worden verwoord en conclusies getrokken die niet overeenstemmen met dat wat in de mode is. Maar als de vrijheid van denken, en oprecht uitdrukking geven aan de conclusies die daaruit lijken te volgen, zouden moeten worden opgeofferd om welke reden dan ook, dan zou het beter zijn dat het werk überhaupt nooit ondernomen zou zijn. Alleen de waarheid is het zoeken waard; en als we, bij zulk een groot onderwerp, alleen maar kunnen bereiken dat er een uitmuntender manier en een veel beter pad aan wordt geduid, zal ons werk, hoewel niet het laatste woord, niet tevergeefs zijn. Ik schep er geen genoegen in om zelfs maar in kleine dingen te verschillen van hen die ik hoogacht vanwege hun devotie voor Christus en hun waardevolle diensten ten behoeve van Zijn waarheid; maar voor een oprecht verstand gaat plicht boven alle andere overwegingen uit.

DE EEUWEN (OUD TESTAMENTISCHE TERMEN)

Het Bijbelse concept van de Eeuwen heeft erg geleden onder het vertaalproces. De vruchtbare bron van verwarring is het gebrek aan eenduidigheid in het weergeven van de Hebreeuwse en Griekse woorden in onze taal (Engels). Dezelfde term in precies dezelfde verbanden wordt vaak weergegeven door een verscheidenheid van vertaalwoorden die wijd uiteenlopende concepten overbrengen. Daarom is het duidelijk dat een studie van dit onderwerp alleen op het geïnspireerde origineel gebaseerd zou moeten zijn. Verwijzingen naar vertaalde versies, of zelfs de “geautoriseerde” King James Vertaling zouden kunnen misleiden en kunnen ons alleen terug trekken in de voorvaderlijke misvattingen welke ze weerspiegelen en laten voortdu-

ren. Daarmee wordt het op ons afgewenteld, om het leerstuk van de Eeuwen juist te begrijpen, en ook de exacte inhoud van de originele woorden te ontdekken die worden vertaald met “voor eeuwig,” “in eeuwigheid,” “voor eeuwig en altijd, (for ever and ever,)” “in alle eeuwigheid,” “eeuwigheid der eeuwigheden,” etc. Om dit te bewerkstelligen, zal elke voorkomst moeten worden bestudeerd, eerst in het licht van de context, en dan in relatie tot de andere Schriftplaatsen die op het onderwerp betrekking hebben.

Het Hebreeuwse *aulam* wordt afgeleid van de primitieve stam *alam*; te versluieren, te verbergen. Een schematisch overzicht van de passages bewijst dat *aulam* de *duur* uitdrukt van de gehele tijd gedurende dat een persoon, ding, of toestand bestaat. Het is onnodig te zeggen dat het bijvoeglijk naamwoord de betekenis van het zelfstandig naamwoord volgt. Het is een axioma van de grammatica dat afgeleiden geen grotere betekeniskracht kunnen hebben dan het oorspronkelijke woord. Het zou daarom kunnen worden weergegeven door even welke term die de vereiste duur uitdrukt.

De Mensheid begon met Adam; en zoals het er nu mee is gesteld zal ze een einde hebben. Vandaar dat, als *aulam* wordt gebruikt van personen, dat hun gehele leven uitdrukt, of levens-duur; en bij een opeenvolging van generaties, of de toestand van een volk, de mensheid, of de schepping: een periode van tijd. Dit is zo vanzelfsprekend, dat zelfs vertalers—die er op gebrand waren het overal de inhoud van het idee van eindeloosheid mee te geven—toch gedwongen waren het weer te geven met (A.V.): “ancient” (antiek, uit de oudheid) (Spr. 22:28; Jes. 44:7; Jer. 5:15; 18:15),⁷ “from of old” (van ouds) (Gen. 6:4),⁸ “always” (altijd) (Gen. 6:3; 1 Kron. 16:15; Jer. 20:17),⁹ “long” (lang) (Ps. 143:3; Pred. 12:5; Jes. 42:14),¹⁰ “old time” (oude tijd) (Josh. 24:2),¹¹ “world” (wereld) (Ps. 73:12; Pred. 3:11),¹² “the beginning of the world” (begin der wereld) (Jes. 64:4),¹³ “continu-

⁷ NBG: aloude: Spr. 22:28; overoude: Jes. 44:7; overoud: Jer. 5:15; oude: 18:15

⁸ NBG: van de voortijd: Gen. 6:4

⁹ NBG: altoos: Gen 6:3; voor immer: 1 Kron. 16:15; voor immer: Jer. 20:17

¹⁰ NBG: voorlang: Ps. 143:3; eeuwig=A.V:long Pred. 12:5; van oudsher Jes 42:14

¹¹ NBG: oudtijds: Joz. 24:2

¹² NBG: altijd: Ps. 73:12; de eeuw: Pred. 3:11

¹³ NBG: van oudsher: Jes. 64:4

met de komst van de Nieuwe Hemel en de Nieuwe Aarde; waarbij echter de *aulam va-ed* van Jahwehs overheersing van grotere lengte is en op een later punt eindigt. Dit volgt uit de volgende overweging:

De grote eschatologische onthulling in 1 Corinthe 15:20-28 maakt de afschaffing van alle heerschappij en autoriteit en mogendheid gelijktijdig met het overgeven van het Koninkrijk aan God.

... nu echter is Christus opgewekt geworden uit de doden—Eersteling van degenen²⁰
 °zijnde° te °ruste-gelegd° °geworden°. Want aangezien door een mens het sterven er²¹
 is, is er ook door een Mens de opstanding van doden. Want evenals in • Adam allen²²
 'stervend 'zijn, aldus zullen° ook in • Christus allen 'verlevendigd° 'worden°. Elk²³
 echter in de eigen klasse:
 – Eersteling Christus
 – daarop degenen van • Christus in het *naast* aanwezig zijn van Hem
 – daarna de voltooiing; wanneer Hij ooit het Koninkrijk moge overgeven aan de God²⁴
 en Vader, ... Want het 'behoort Hem om te 'heersen tot het moment waarop Hij al de²⁵
 vijanden onder Zijn • voeten 'moge 'plaatsen;
 —de laatste vijand onwerkzaam° 'wordend° 'gemaakt° is het sterven.— ...²⁶
 Wanneer echter ooit aan Hem²⁷ =het =al moge° 'worden° 'ondergeschikt°, *toen*²⁸ dan zal²⁸
 ook Hij, de Zoon, ondergeschikt° 'worden° aan Degene aan Hem =het =al 'onderschik-
 kend, opdat • God moge zijn • =alles in allen. (pCV)

Tijdens het onderzoek naar de opbouw van de prachtige passage van 1 Corinthe 15:20-28, wordt het openbaar dat het handelen van onze Heer in de zelf-onderwerping aan God in vers 28—ofwel de “troonsafstand” zoals we dat zullen noemen wegens de bondigheid ervan—wordt het tijdstip daarvan door twee veelbelovende gebeurtenissen aangeduid: nl. de afschaffing van elke heerschappij, alsook de vernietiging van de “laatste” vijand. Vanuit deze omstandigheid blijkt er een belangrijk punt—het nauwe verband tussen heerschappij en vijandschap. De vernietiging van het laatste leidt tot het intrekken van de eerste. De overtuiging wordt ons aldus opgedrongen, dat overheersing, zowel menselijk als Goddelijk, een voorzienende instelling is, noodzakelijk wegens de aanwezigheid van eigen-wil en onondergeschiktheid en die de bestemming heeft te worden losgelaten, wanneer vijandigheid eenmaal is uitgebannen op een zodanige wijze, dat

eerste de teksten ter hand nemen die verklaren dat “Jahweh zal heersen in alle eeuwigheid (for ever and ever).”

De sleutel tot deze Schriftplaatsen wordt gevonden in het citaat van Psalm 45:6 in de Hebreeënbrief, die als volgt luidt:

“Maar van de Zoon zegt hij,
Uw troon, O God, is voor alle eeuwigheid (for ever and ever)
En de scepter van oprechtheid is de scepter
van Uw koninkrijk” (Heb. 1:8).

Laat het opgemerkt worden dat het onderwerp dat wordt besproken het Koninkrijk van de Zoon is. Ons nu wendend tot een andere Schriftplaats dat hetzelfde onderwerp betreft, verkrijgen we toegevoegd licht op dit punt.

“– daarna de voltooiing; wanneer Hij ooit het Koninkrijk moge ²⁴overgeven aan de God en Vader, ... Want het ²⁵behoort Hem om te heersen tot het moment waarop Hij al de vijanden onder Zijn •voeten• moge plaatsen;
—de laatste vijand onwerkzaam^o |wordend^o |gemaakt^o is het sterven.— ... ²⁶
Wanneer echter ooit aan Hem ²⁸het =al moge^o |worden^o |ondergeschikt^o, ²⁸toen dan zal^o ook Hij, de Zoon, ondergeschikt^o |worden^o aan Degene aan Hem =het =al onderschikkend, opdat • God moge zijn • =alles in allen.” (1 Cor. 15:24, 28 pCV).

Hier dan, wordt uitdrukkelijk verklaard dat het Koninkrijk van de Zoon in een afsluiting zal resulteren. Bij een niet nader aangeduid tijdstip zal Hij het Koninkrijk aan God overgeven. Dit bewijst dat het Hebreeuwse *aulam va-ed* en het Griekse equivalent, “tot de eeuw der eeuwen,” het idee van een eindige, hoewel chronologisch onbepaalde en ononthulde duur overbrengt, alsmede het bijkomende feit dat er geen Bijbelse term is welke een tijdspanne aanduidt die zich voorbij deze glorieuze gebeurtenis uitstrekt.

Een andere passage staft onze deductie. We lezen op een andere plaats dat Zijn dienaren “zullen regeren in alle eeuwigheid (for ever and ever)” (Openb. 22:5). Maar aangezien het wordt bevestigd dat “Hij alle heerschappij en alle autoriteit en mogendheid zal afschaffen” (1 Cor. 15:24), vervalt de regering van Zijn dienaren met de afschaffing van *alle* heerschappij, welke noodzakelijkerwijs de goedgunstige zowel als de vijandige omvat.

Het is, om wille van de duidelijkheid, goed om te herinneren dat, het *aulam va-ed* verbonden met de Wet en de huidige Hemel en Aarde vervalt

ally” (voortdurend) (Lev. 6:13 Revised Version),¹⁴ “ancient times” (tijden der oudheid) (Ps. 77:5),¹⁵ “never” (nooit) (Ps. 119:93).¹⁶ Hadden zij in daarmee overeenkomende gevallen hetzelfde gedaan, zouden vele misvattingen voorkomen kunnen worden. De overweging van die passages nog even buiten beschouwing latend, die spreken van het “eeuwige” voortduren van Israël als Gods bijzondere volk tot een toekomstige gelegenheid, stellen we voor aan te tonen dat, zelfs waar *aulam* wordt weergegeven door “forever” (eeuwigheid, altijddurend) eindeloosheid *niet* de gedachte is.

De Hebreeuwse dienstknecht wiens oor werd doorboord werd een slaaf “voor eeuwig” (for ever), dat is, *voor het leven* (Ex. 21:6; Deut. 15:17).¹⁷ Een vergelijkbaar geval wordt gevonden in Deuteronomium 23:6, waar “voor eeuwig” (for ever) equivalent is met “al uw dagen.”¹⁸ Zo is het ook wanneer Jahweh zegt van de leviathan:

Zal hij een verbond met u maken,
zodat u hem tot dienstknecht zou maken voor eeuwig (for ever)?

waarin het gemaakte punt is: Kan Job hem *voor het leven* temmen?

“Voor eeuwig” (for ever) in 1 Kronieken 22:10¹⁹ beslaat de veertig jaren van de heerschappij van Salomo; en in 1 Koningen 8:13 en 9:3,²⁰ de tijd dat de tempel bestond.

In Nehemia 13:1 las de vergadering in de wet van Mozes, dat een Ammoniet en een Moabiet niet tot de gemeente van God kon inkomen “voor eeuwig;”²¹ een verwijzing naar Deuteronomium 23:3-5, waar het uiterst interessante feit wordt onthuld dat deze “eeuwigheid” wordt beperkt tot de *levensduur van tien generaties*.

Maar — nog verbijsterender — is dat het idee van eindeloosheid zelfs niet inherent aan de term is wanneer verbonden met de Goddelijke decreten en beloften.

¹⁴NBG: voortdurend: Lev. 6:13

¹⁵NBG: van weleer: Ps. 77:6

¹⁶NBG: nimmer: Ps. 119:93

¹⁷NBG: voor altijd: Ex. 21:6; Deut. 15:17

¹⁸NBG: zolang gij leeft - nimmer

¹⁹NBG: voor immer

²⁰NBG: eeuwig, voor altijd

²¹NBG: ooit

“Eén generatie komt, en een andere generatie gaat, en de aarde blijft voor eeuwig” (Pred. 1:4).²² Psalm 78:69 en 104:5 verwoorden een overeenkomstig gevoel. En toch, andere Schriftplaatsen vertellen van het voorbijgaan van de huidige hemel en aarde om plaats te maken voor een Nieuwe Hemel en een Nieuwe Aarde (Mat. 5:18; 24:35; 2 Pet. 3:7-10; Openb. 21:1; Ps. 102:25, 26; Jes. 51:6; 65:17; 66:22). Daarom wordt het “voor eeuwig” van zowel de Psalmist en de Prediker beperkt tot het voortduren van de huidige aarde, vanaf het maken in Genesis 1:3-31 tot haar opheffing in Openbaring 21:1.

In Jeremia 5:22 verklaart Jahweh dat Hij het zand als grens van de zee heeft geplaatst, door een “altijdurende verordening.” (everlasting ordinance.)²³ Niettemin, als in de Nieuwe Aarde de “zee er niet meer is” (Openb. 21:1), zal de “eeuwige” (eternal) verordening achterhaald zijn geworden, wanneer eenmaal de zee geen bestaan meer heeft.

“Op het land van mijn volk zullen doornen opkomen en distels; op al de huizen van vermaak en de vreugdevolle stad: want het paleis zal worden verlaten; de bevolkingsrijke stad zal worden verlaten; de heuvel en de wachttoren zullen tot dierenlegers worden voor eeuwig; een vreugde voor wilde ezels, een weide voor kudden; totdat de geest zal worden uitgegoten op ons vanaf de hoge, en de wildernis een vruchtbaar veld worden, en het vruchtbare veld wordt gerekend tot een woud. Dan zal gericht zich huisvesten in de wildernis, en gerechtigheid zal verblijven in het vruchtbare veld. En het werk van gerechtigheid zal vrede zijn; en het gevolg van gerechtigheid, rust en vertrouwen in eeuwigheid (for ever)” (Jes. 32:13-17).²⁴ Vers 15 beperkt het gebruik van het woord in vers 14, want de verlatenheid van het land is slechts “voor eeuwig” TOTDAT de Geest wordt uitgestort vanuit de hoogte. Onze Heer bevestigt de profeet in de verklaring dat “Jeruzalem door de heidenen vertreden zal worden, TOTDAT de tijden van de naties vervuld zullen zijn” (Lukas 21:24).

Jeremia zegt dat God Israël vanuit Zijn aanwezigheid zal wegwerpen, en “eeuwige” smaad (“everlasting” reproach . . . perpetual shame) over hen

²²NBG: altoos: Pred. 1:4; voor altoos: Psalm 78:69; nimmermeer: 104:5,

²³NBG: altoosdurende beperking

²⁴NBG: voor altijd:14, tot in eeuwigheid:17

Aulam va-ed

In het bespreken van de passages waar *aulam* en *aulam va-ed* naar de Godheid verwijzen, zullen we onszelf beperken tot de overweging van alleen de laatste uitdrukking. De reden hiervoor is vanzelfsprekend. Het is een algemeen bekend axioma dat het grotere de mindere omvat. Dus, als kan worden aangetoond dat de sterkere uitdrukking eindige duur uitdrukt, geldt dit vanzelfsprekend ook voor de zwakkere en meer beperktere uitdrukking.

Aulam va-ed wordt op verschillende manieren gebruikt; in verband met God verschijnt het in twee te onderscheiden verbanden:

- (1) **Heerschappij** — Ex. 15:18; Ps. 10:16; 45:6; 145:1,2,21.
- (2) **Barmhartigheid** — Ps. 52:8.

In andere gevallen wordt het gevonden in verband met het volgende³⁵:

- (1) **De bestaansduur van de aarde** — Ps. 104:5.
- (2) **Wetsbetrachting** — Ps. 119:44.
- (3) **De positie van Israël** — 1 Kron. 16:36; 29:10; Ps. 48:14;
als Gods bijzondere volk — Micha 4:5; Dan. 12:3.
- (4) **De naties** — Ps. 45:17.
- (5) **Leven** — Ps. 21:4
- (6) **De bozen** — Ps. 9:5.

Psalm 104:5³⁶ en 119:44³⁷ verwijzen zichtbaar naar eindige perioden. De eerste spreekt van de huidige aarde, waarvan het voorbijgaan vaker wordt herhaald (Mat. 5:18; 24:35; 2 Pet. 3:10; Ps. 102:27). De laatste verwijst naar de wet, welke, naar we weten, werd verordeneerd voor de huidige hemel en aarde; daarom kan er niet het minste element van worden losgelaten zolang zij blijven. Maar, bij het plaatsvinden van hun uiteenvallen en de hemel en de aarde verdwijnen, en er geen plaats voor hen gevonden zal worden; dan zal ook de wet verdwijnen, tezamen met de gang van zaken waarvoor deze was ingesteld; want dan zal het doel van de opzet waarvoor deze werd verordeneerd volledig tot stand gebracht zijn (Mat. 5:18).

Voor de andere passages van deze categorie te behandelen, zullen we onszelf richten tot diegenen die met de Godheid verbonden zijn, en als

³⁵Ps. 21:4 kan ook worden geclassificeerd onder de groep die met de Godheid verband houdt, aangezien het een tweevoudig karakter draagt: historisch en Messiaans.

³⁶NBG: nimmermeer

³⁷NBG: altoos en immer

De kroongetuige in het bewijs dat het idee van eindeloosheid vreemd is aan *aulam* wordt geleverd door de frase “for ever and ever” (voor eeuwig en altijd, vert.: immer en altoos, voor alle eeuwigheid). De Engelse lezer zou kunnen veronderstellen dat het tweede “ever” hetzelfde is als het eerste. Maar dat is het niet. Het Hebreeuws is *va-ed*. Aangezien de Septuagint dit vertaald met “en verder” (and still), en de vertalers dit zo op talloze plaatsen hebben weergegeven, zullen wij dit vertalen met “daaraan voorbij” (beyond). Als nu *aulam* eindeloosheid betekent, zoals sommigen zeggen dat het dat doet, waarom dit dan nog versterken door er een “daaraan voorbij” aan toe te voegen? En dit is nog niet alles. Verdergaande studie onthult dat zelfs *aulam va-ed* (“for ever and ever”, vert.: voor alle eeuwigheid, altoos en immer) niet naar oneindigheid verwijst. De Psalmist zegt: “Ik zal Uw wet houden voor eeuwig en daaraan voorbij” (Ps. 119:44).³⁴ Daar nu onze Heer uitdrukkelijk het voorbijgaan van de wet onderwijst (Mat. 5:17, 18), volgt daaruit dat het houden van de wet voorbij is als de wet wordt weggedaan. Het eindpunt van de Eeuwen wordt voor de antieke profeten verborgen. Voorbij aan de tijd van Israëls herstel zien ze vaag een nog verder liggend terrein. Maar het is te ver weg om iets van de omlijning te ontwaren of de zwakste sprankeling van de heerlijkheid ervan op te vangen. Evenals een enorme lichtbol voor een toeschouwer op tienduizenden mijlen als een miniem lichtpuntje verschijnt, zo is de ver verwijderde toekomst voor de Hebreeuwse zieners een ver-gelegen, vaag, onduidelijk iets, wat ze aanduiden met “daaraan voorbij”. Het was aan de Apostel van de Naties voorbehouden om de Eeuw der Eeuwen van nabij te beschouwen en haar gewicht van stralende heerlijkheid te onthullen in zijn wonderbaarlijke uiteenzettingen.

Ons onderzoek, voor zover als het nu gevorderd is, heeft aangetoond dat *aulam* en *aulam va-ed*, hoewel op verschillende manieren toegepast, zonder uitzondering eindige perioden aanduidt, met gemarkeerde begin en eind punten. In dit stadium van onze speurtocht komt de vraag op: “Hoe zit het met die Schriftplaatsen waar *aulam* en *aulam va-ed* naar de Godheid verwijzen?”

³⁴NBG: voor altoos en immer: Ps. 119:44

zal brengen (Jer. 23:39, 40).²⁵ Dat deze smaad niet oneindig is, is duidelijk, want, slechts een paar verzen verder, voorzegt hij dat God Zijn ogen op hen zal richten ten goede, en hen in hun land terugbrengen (Jer. 24:6). Jesaja roept dat de smaad van Israël zal worden weggenomen uit geheel de aarde (Jes. 25:8); en de apostel bevestigt dat “een gedeeltelijke verharding over Israël is gekomen, TOTDAT het complement van de naties zal binnengaan; en zo zal geheel Israël behouden worden” (Rom. 11:25, 26).

We lezen dat Jeruzalem er “voor eeuwig” zal blijven (Ps. 48:8; Jes. 65:18; Jer. 17:25),²⁶ en dat God haar een “eeuwig uitblinken, een vreugde van vele generaties” zal maken (Jes. 60:15).²⁷ Het is slechts nodig te herinneren dat Jeruzalem beneden zal worden vervangen door het Nieuwe Jeruzalem dat uit de hemel neerdaalt van God (Openb. 3:12; 21:2), en zo volgt als een logische zaak en uit helder denken dat “eeuwig” van dezelfde afmeting is als “vele generaties.”

Bovendien zal, overeenkomstig Ezechiël 37:26, Gods heiligdom in het midden van Israël gesteld worden “voor eeuwig.”²⁸ Maar, aangezien de metropolis van de Nieuwe Aarde “geen heiligdom” heeft (Openb. 21:22), loopt dat “voor eeuwig” af op het moment dat God alles nieuw maakt.

Van het verbond van Sinäi wordt gezegd dat het een “eeuwig” (everlasting) verbond is (Lev. 24:8).²⁹ Dat verbond nu was afhankelijk van Israëls gehoorzaamheid (Ex. 19:5, 6), en een intrekking, bij in gebreke blijven vanwege ontrouw, was mogelijk; desovereenkomstig moet het aan deze term niet worden opgedrongen om de grens van de waarschijnlijke duur van het van kracht zijn te overschrijden. Trouwens, Jeremia voorzegt uitdrukkelijk dat ze zou worden vervangen door een nieuw en beter verbond (Jer. 31:31 ev.); terwijl de schrijver van de Hebreeënbrief, die een groot gedeelte van Jeremia citeert, uitweidt over de verdwijning ervan. “Want indien dat eerste zonder gebreken zou zijn geweest, dan zou er geen plaats zijn gezocht voor een tweede. ... Met dat Hij zei, een nieuw verbond, heeft Hij het eerste oud gemaakt. Maar dat wat oud en bejaard wordt is de

²⁵NBG: eeuwige smaad, eeuwige schande

²⁶NBG: voor altoos: Ps. 48:8; voor eeuwig: Jes. 65:18; voor immer: Jer. 17:25

²⁷NBG: geslacht op geslacht

²⁸NBG: voor eeuwig

²⁹NBG: voor altoos

verdwijning nabij” (Heb. 8:7, 13).

Als dan het verbond van de Sinaï tijdelijk was, is het vanzelfsprekend dat het systeem dat daarop gebaseerd wordt dat eveneens moet zijn. De Schrift bevestigt deze gevolgtrekking. Hoewel het Aäronische priesterschap een “eeuwig” priesterschap wordt genoemd (Ex. 40:15; Lev. 6:18; Num. 25:13),³⁰ voorzag het Oude Testament toch een *verandering*—een terzijde-stelling van de Levitische orde met de aanstelling van een priester naar de orde van Melchizedek (Heb. 7:11-17).

Net zoals het geval is bij de offerandes en Sabbatten, welke zouden worden “gehouden als een instelling tot in eeuwigheid” (Ex. 31:16, 17; 2 Kron. 2:4; Lev. 16:31),³¹ waarvan duidelijk wordt gezegd dat ze “vleeselijke verordeningen waren, opgelegd TOT een tijd van hervorming” (Heb. 9:10).

In feite, nog los van het licht dat op de Mozaïsche instellingen wordt geworpen door de Hebreeënbrieff, is hun vergankelijke aard al latent aanwezig in precies die taal die juist werd gebruikt om hun opstelling en onderhouding te verordenen. Priesterschap en sabbat en offerande zouden “voor eeuwig” zijn maar dat louter “gedurende hun geslachten (of generaties).” (Ex. 27:21; 31:16, 17; 40:15).³² Generaties komen en gaan (Pred. 1:4). Hoe komen zij? Door geboorte. Hoe gaan ze? Door te sterven. Wanneer de dood wordt verzwolgen in de overwinning, zal het komen en gaan van de generaties ophouden, en zal het onderhouden van de verordeningen van de wet daarmee eveneens ophouden. In de tijd van het Millennium wordt het ceremoniële ritueel tijdelijk opnieuw uitgevoerd (Ezech. hfst. 40-48); festiviteiten en nieuwe manen en sabbatten verschijnen opnieuw (Jes. 66:23), want ze zijn “schaduwen van zaken die nog moeten komen” (Col. 2:16, 17). Maar, net als het Lichaam er nu van wordt bevrijd (Col. 2:17), zo worden Israël en de naties ervan bevrijd bij het binnengaan van de nieuwe schepping. Johannes vindt geen spoor van een altaar of tempel, priesterschap of ritueel, symbool of offerande, sabbat of heilige dag op de Nieuwe Aarde. Dit alles is ten volle opgebruikt en verviel tot vergetelheid tezamen met de oude schepping. Dit feit wordt bevestigd door het getuigenis van

³⁰NBG: altoosdurend: Ex. 40:15; altoosdurende: Lev. 6:18; altoosdurend: Num. 25:13

³¹NBG: altoosdurend: Ex. 31:16, voor altoos: v. 17; altijddurende: 2 Kron. 2:4; altoosdurende: Lev. 16:31,

³²NBG: altoosdurende: Ex. 27:21; altoosdurend: 31:16, voor altoos: v. 17; altoosdurend: 40:15.

de Heer Zelf. In Mattheüs 5:17, 18, bevestigt Hij dat, na een vervulling tot de laatste tittel (en jota), de wet de bestemming heeft om te verdwijnen. Wanneer? Wanneer de hemel en de aarde voorbij zullen gaan. Dan vinden we dat Mozes en Christus, Johannes en Paulus, in volkomen harmonie met elkaar zijn.

De meest treffende en belanghebbende passage, is, op afstand, Prediker 3:11. “Hij heeft alles voortreffelijk gemaakt in de tijd ervan: ook heeft Hij eeuwigheid³³ (eternity) in hun hart gelegd; echter zo, dat de mens het werk dat God doet, vanaf het begin en eveneens qua einde, niet kan uitvoeren.” Het feit dat “eeuwigheid” wordt verbonden met Gods werk binnen een vastgestelde periode—vanaf het *begin* tot op het einde—sluit eindeeloosheid uit. De prediker heeft gepeinsd over de verbrokkelde “tijden en seizoenen” die de menselijke geschiedenis uitmaken. De treurige mysteries en paradoxen van ons bestaan passeren de revue, een ieder daarvan doordrenkt van die wonderlijke ontdekking van de hier beschreven stof tot nadenken, wat het grootste deel van de charme van Prediker uitmaakt (Pred. 3:1-8). De schijnbare ongerijmdheid van het geheel, de vreemde afwisseling van tegengestelde bewegingen en krachten, doet de vraag opkomen: “Welk voordeel heeft hij die werkt in datgene waarin hij werkt?” Terugkerend tot de overweging van de arbeid die de mensenzonen uitoefenen, vindt hij dat de uiterlijke wereld wordt weerspiegeld in het individu. Gods mysterieuze uitwerkingen in het universum, de vreemde mengelmoes van goed en kwaad, het conflict tussen licht en duisternis, hebben hun tegenhanger in de zonen van Adam, want God heeft de *aulam*—de eeuw van deze wereld—in hun harten gelegd. De verbijstering van Prediker voor de ondoorgrondelijkheid van het universum en het raadsel van de menselijke bestemming vindt troost in de gedachte dat de functie van menselijke begrenzing is, de Schepper te erkennen en te vertrouwen in Zijn vermogen en hem wijsheid bij te brengen. Niettegenstaande al het schijnbare, is Zijn werk volmaakt: niets kan er aan worden toegevoegd, niets kan er van worden afgenomen, en het is voor “eeuwig”, dat is samenvallend met de bestaansduur van het mysterie van de bestaande stand van zaken.

³³*Aulam* kan ook “duisternis, verduistering, verberging of versluiting.” (in het bijzonder van het einde van de tijdsduur) betekenen - Notitie van de vertaler.